БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 213 (9045) СЕНТЯБРИИН 10 ЧЕТВЕРГ 1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Город, хүдэлмэришэдэй тосхоной ажалшадые овощь, хартаабхаар хангая

...рти, правительствын анхарал ...олгын ашаар арад зоной ажа... жэл ерэхэ бүри һайжаржа, ...дэлгэр боложо байна. Мүн ...зүйлэй эдеэ хоол, илангаяа ...ь, хартаабха, үрэ жэмэс гэхэ ...тэдэнэй эрилтэ улам дээ... Тиимэһээ КПСС-эй XXI ...ын баталһан долоон жэлэй ...ехэ түсэб соо овощь, хар..., үрэ жэмэс элбэг дэлбэгээр ...болохо тушаа ехэхэн хэм...буулганууд хараалагдаһан ...юм.

...жэлдэ, долоон жэлэй түрүү...жэлдэ сагай уларил таарам...байжа, манай республикын ..., совхозуудта ороohо таряа... овощь, хартаабхын баян ур...хуряагдана. Ургасаа саг бол..., гээлтэ хоролтогүйгөөр ху..., ороohо таряа тушаалгаар ...сүм тоосохо, арад зондоо ...хүрэхэ овощь, хартаабха бэ...жэ худалдаха арга боломжо ...ликадамнай гүйсэд бии.

...өө республика доторнай ур...хуряалга түлэг дундаа ябажа ... Сентябриин эхеэр хартааб...овощь хуряагдажа захалаа. Гэ...энэ шухала хүдэлмэри тү...н удэрнүүдһээ унжагайруу..., зарим газарта эмхи гу...гөөр ябуулагдана гэжэ хэлэ...тэй. Жэшээлхэдэ, сентяб...-най мэдээгээр олохон айма... колхозууд, тэрэ тоодо город ...рай Прибайкалиин, Кабан..., Заиграйн, Закаменай айма..., Кабанскын, Сэлэнгын сов... нэгэшье гектар хартаабха ...гаагүй байгаа. Иволгын, ...йн болон бусад олон айма... овощь хуряалга эхилээдүй.

...ощь, хартаабха хуряалгын ...хы саг тулажа ерээ. Тии...эдэ үдэрнүүдтэ колхоз, сов...дай хүтэлбэрилэгшэд овощь, ...абха хуряалгада бүхы хүсэеэ ...жэ, бии байһан техникэеэ ...зэргэтэй. Хартаабха ху...гада һургуулиин һурагшад, ...рияти, эмхи зургаануудай хү...рилэгшэд, алба хаагшад ... хабаадуулагдаха ёһотой. ..., совхозуудта хартаабха ...ха машина, комбайнуудые ...ехэтэйгээр ашаглаха, хар..., овощьёо гээлтэгүйгөөр суг...а абаха гээшэ механизатор..., колхознигуудай шухалын ...а зорилго болоно.

...ургасын хуряагдабал ажал... эрилтэ хүсэд хангагдаха юм ...тооложо болохогүй. Город, ...мэришэдэй тосхоной арад зо... овощь, хартаабхаар хангаха ...тэ худалдаа наймаанай орга...нуу (горпищеторг, совнар... УРС, ПВЗ-гэй, түмэр замай ... ОРС, аймпотребсою... тон ехэ үүргэтэй. Энээн ту... горпищеторгын хүдэлмэрилэгшэд зарим тэды хүдэлмэри энэ жэлдэ хэжэ байна. Мүнөө үедэ городой 30 магазин, ларек, павильонуудаар хартаабха, овощь наймаалагдана. Горькиин нэрэмжэтэ, Загорск, Шишковка, Аршан, мяханай комбинадай тосхонуудта тусхай павильонууд нээгдээ. Мүн Закаменск, Гусиноозерск городуудаар хартаабха, овощь бага зэргэ наймаалагдажа эхилээ.

Гэхэтэй хамта худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунданууд бии байһаар. Жэшээлбэл, Улан-Удын горпищеторг энэ жэлдэ 3760 тонно хартаабха, 4667 тонно овощь бэлэдхэжэ, үбэлдөө 1500 тонно хартаабха, 900 тонно овощь хадагалха даабаритай. Теэд энэ даабаринь арайхан гэжэ 10-аад процент дүүргэгдээд байха юм. Тиихэдэ овощь, хартаабха үбэлдөө хадагалха байрануудынь мүнөө болотор хүсэд заһабарилагдаагүй, бэлэн болгогдоодүй байһаар.

Гадна колхоз, совхозуудай асарһан огородой эдеэ горпищеторг, столовонуудай трест элдэб шалтагаан урдаа барижа, тэрэниие тушаажа абангүй бусааһаншье ушар үзэгдэнэ. Тэрэшэлэн УРС, ОРС-ын мэдэлэй худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд, аймпотребсоюзуудай бэлэдхэлэй конторонууд хэдэн мянган тонно овощь бэлэдхэхэ түсэбтэй аад, өөдтэй хүдэлмэри ябуулаагүй һууһаар. Гансахан энээн дээрэһээ боложо олон леспромхозуудта, Кяхтын, Сэлэнгын, Иволгын аймагуудай магазинуудта хартаабха, овощь мүнөөшье хүрэтэр наймаалагданагүй. Буркоопсоюзай мэдэлдэ байдаг горкоопторгшье колхозуудтай хэлсээ баталха, колхознигуудһаа овощь худалдажа абаха тушаа мүртэй оролдолго гарганагүй. Саашадаа иимэ байдал яашье тэсэшэгүй. Ойрын болзорто склад, база, овощехранилищинууд хүсэд бэлдэгдэжэ, колхоз, совхозуудһаа асарагдаһан огородой эдеэн таһалгаряагүйгөөр, үдэр һүнигүй тушаагдан абтажа байха зэргэтэй.

Городуудай ажалшадые, хүдэлмэришэдые огородой эдеэгээр элбэг дэлбэгээр хангаха тушаа, овощь наймаалдаг магазин, ларегуудай хүдэлмэри һайжаруулха тушаа партийна, профсоюзна организацинууд, предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа табиха, оролдолго гаргаха уялгатай.

Ажалшадые овощь, хартаабхаар түхэреэн жэлдэ хангажа байха гээшэ гүрэн түрын хэрэг болоно. Тиимэһээ энэ хэрэгтэ бии байһан дутагдалнууд дары усадхагдаха зэргэтэй. Мүнөө жэлдэ республикын ажалшадые огородой эдеэгээр таһалдуулха ямаршье шалтагаан байхагүй.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Академик А. Н. Несмеяновые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

СССР-эй Наукануудай академиин президент нүхэр А. Н. Несмеяновай жара наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, наука хүгжөөлгэдэ ...эй ехэ габьяатай байһые тэмдэглэжэ, нүхэр **Несмеянов** Александр ...лаевичые **Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль,
1959 оной сентябриин 8.

...ветскэ делегаци Болгари ошохоёо мордобо

...гариие немецко-фашистска ...һаа сүлөөлһэнһээ хойшо гүй... 15 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ ...дахын тула советскэ делега... Москваһаа Софи орохоёо сен...иин 8-да самолёдоор мордоо. ...ткэ Союзай Коммунистическэ ...иин Московско городской ко...эй нэгэдэхи секретарь В. И. Устинов делегациие толгойлно. Советскэ Союзай Маршал С. С. Бирюзов, Украинын КП-гэй Николаевска областной комитедэй секретарь А. С. Маленкин, РСФСР-эй Культурын министр А. И. Попов болон бусадһаа делегаци бүридэнхэй.

(ТАСС).

83 миллион гаран түхэриг алмагдаба

...ЛАДИМИР. Долоон жэлэй нөө... түсэбһөө гадуур алмалта ...хын түлөө промышленна ...прияти, барилгануудай коллек...дэй тэмсэлэй түрүүшын дүн...ые Владимирска экономическа ...ой арадай ажахын Совет һая... гаргаба.

...дбэридэхи хэрэглэгдээгүй ... боломжонуудые элирүүлэн ...лаха хэрэгтэ хэдэн мянган ху...ришэд, инженерно-техничес...дэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр ...далсана. Шэнэ техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, технологи һайжаруулха, түүхэй эд электроэнерги алмаха, ажалай түрүү арга хэрэглэхэ гэхэ мэтэ шухала хэмжээнүүдэй бэелүүлгэ ниитын хиналтада абтаһан байна. Эдэ бүгэдын ашаар товарна продукциин үнэ сэн химдаржа, 7 һарын туршада 83 миллион түхэриг алмагдаба. Энэнь долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан уялгаһаань 2 дахин ехэ болоно.

(ТАСС).

Болгариин Арадай Республикын национальна һайндэрөөр дашарамдуулагдаһан амаршалганууд

Болгарида монархо-фашистска журам унагаагдажа, арадай-демократическа засагай байгуулагдаһаар 15 жэлэй ойтой дашарамдуулан КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Болгариин Арадай Республикада амаршалгын телеграмма эльгээбэ.

Болгариин Коммунистическэ Партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Тодор Живковой, Болгариин Арадай Республикын Арадай Суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Димитр Ганевай, Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Антон Юговой нэрэ дээрэ эльгээгдэһэн телеграмма соо КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэгдэһэн байна.

Социализм байгуулгада болгар арадай туйлаһан гайхамшагта амжалтануудынь совет арадые үнэн зүрхэнһөө баясуулна гэжэ телеграмма соо хэлэгдэнхэй. Хүсэн түгэс социалистическэ лагериие болон бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал саашадань бэхижүүлхэ хэрэгэй аша туһада Болгариин Арадай Республикада социализм байгуулгые дүүргэжэ байһан замдаа шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахыень болгар арадта хүсэжэ байһан тухай телеграмма соо хэлэгдэнэ.

***

Болгариин Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр Карло Лукановта СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко амаршалгын телеграмма эльгээгээ.

(ТАСС).

Арадай Болгариин 15 жэлэй ой

Москвада баярай суглаан болобо

Монархо-фашистска журамһаа Эхэ ороноо сүлөөлһөөр 15 жэлэй ой—национальна агууехэ һайндэрые эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэжэ байһан аха дүү болгар арадые совет хүнүүд үнэн зүрхэнэй хани халуун үгэнүүдээр амаршална.

Гүрэнэй олон тоото ажал-ябуулагшад, ниислэл хотын ниитын түлөөлэгшэд—эрдэмтэд, студентнэр, промышленна предприятинууд болон барилганаудай хүдэлмэришэд гадаадын гүрэнүүдэй арадуудтай хани барисаа байгуулха байшан соо болоһон алдарта ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанда сентябриин 8-да суглараа. Болгариин Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Любен Н. Герасимовые, эб найрамдалай, хани барисаанай поездоо һуужа Болгариһаа ерэгшэдые болон Болгариин бусад ханинарые суглараагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

КПСС-эй МГК-гэй секретарь Е. К. Рагозин баярай суглаа нээгээ.

Советско-болгарска хани барисаанай бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Культурын министр А. И. Попов арадай засагай 15 жэлэй туршада болгар арадай туйлаһан гайхамшагта амжалтанууд тухай элидхэл суглаан дээрэ хэбэ.

Болгариин Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Любен Герасимовай үгэ хэлэхэдэ суглаанда хабаадагшад халуунаар угтаа.

Болгаро-советскэ хани барисаанай бүгэдэарадай комитедэй нэрэ дээрэ эльгээхэ амаршалгын телеграмма суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаад, Болгари эльгээһэн байна.

***

Болгарида социалистическэ революциин болоһоор 15 жэлэй гүйсэһэн ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанууд Москвагай Культурын ордонууд, клубуудта, Тбилисидэ, Фрунзедэ, Ульяновскда, Сыктывкарда болон ороной бусад городуудта сентябриин 8-да болоһон байна.

(ТАСС).

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД, СОВХОЗОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые ажалай ямар амжалтаар угтахатнайб?

Бичурын аймаг энэ жэлдэ гүрэндөө 800000 пүүд таряа худалдахань. Энэ аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз мүнөө 36000 пүүд таряа худалдаба. **Зураг дээрэ:** XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид Харлапай бэлэдхэлэй пунктда абаашахаяа шэнисэ ашажа байна.

А. Мантаевай фото.

Таряа худалдаха түсэбөө 2-3 дахин үлүүлбэ

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). **КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай эрхим бэлэгээр угтахын, мүн республикынгаа Ленинэй орденоор шагнагдаһанда харюу болгохын тула тэмсэжэ, Бичурын аймагай колхозууд, хониной совхоз таряа хуряалгаяа эршэмтэйгээр ябуулжа, гүрэндөө таряа худалдаха түсэбөө 2—3 дахин үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.**

Круминай нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ 1140 центнер таряа худалдаха түсэбтэй аад, сентябриин 8-да бэлэдхэлэй пунктда 2119 центнер эрхим шанартай ороohо тушаагаад байна. Мүн эндэхи Кировэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө 3 дахин шахуу үлүүлэн дүүргэжэ, бэлэдхэлэй пунктда 3 мянган центнер таряа тушаагаа.

Гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө 2 дахин үлүүлэн дүүргэхэ уялга абаһан Ждановай, Логовскиин, Свердловэй нэрэмжэтэ колхозууд уялгаяа дүүргэхэ дүтэлөө.

Ф. Васильев.

Эдэ колхозууд гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргэв

Россиин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэл болоһоной түүхэтэ ойтой дашарамдуулан, республикынгаа Ленинэй орденоор шагнагдаһанда харюу болгон, мүн КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумые ажалай амжалтаар угтахые хүсэжэ, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө хоёр-гурба дахин үлүүлэн дүүргэхэ уялгануудые хүдөөгэй ажалшад хаа хаанагүй абажа байна. Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд, тэндэхи совхоз энэ жэлдэ гүрэндэ 1 миллион пүүд таряа тушааха уялга абаад, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргэһэн тухайгаа редакцида үдэрһөө үдэртэ олон колхозууд мэдээсэжэ байна. Сентябриин 8-да Кударын аймагай **Кировэй нэрэмжэтэ колхоз** (түрүүлэгшэнь нүхэр **Перевалов**, парторганизациин секретарь **нүхэр Кривогорницын**) гүрэндэ 5500 центнер таряа тушааха түсэбтэй байбал, мүнөө 6 мянган центнер тушаагаад байна. Энэ колхозой гэшүүд бэлэдхэлэй пунктда үшөө 1000 центнер таряа тушааха гэһэн уялга абаа.

Иволгын аймагай «III-ая пятилетка» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр **Горбунов**, парторганизациинь секретарь нүхэр **Антонов**) гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Заиграйн аймагта Карл Марксын, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд тэрэшэлэн гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Түсэбһөө гадуур 300 центнер тушаахань

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд эртээнһээ эрхимээр бэлдэжэ тарилга богони болзорто, шанартайгаар хэжэ, һая нааша үзэгдөөгүй ургаса ургуулаа юм.

— Оньһото машинын хүсөөр таатай сагтань, агротехническэ заабариин ёһоор тарилга хээд, баян ургаса абаабди. Партиимнай ЦК-гэй Пленумэй угтамжада хүн бүхэн һайнаар ажаллана,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Н. С. Черненко хөөрэнэ.

Ажалаа шадамараар эмхидһэнэй ашаар колхоз 1200 гаран центнер шэнэ ургасын таряа гүрэндэ худалдажа, түсэбөө дүүргэбэ. 300 центнер таряа түсэбһөө гадуур гүрэндэ тушааха уялга абаад, механизатор, колхознигууд шэнэ хүсэтэйгөөр мүрысэнэ. Таряа шэрэлгэдэ ябаһан машинын жолоошод энэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсанхай. Жолоошон Фёдор Колмогорцев Улан-Удын элеваторта таряа шэрэхэдээ үдэртөө 4 эрьесэ хэнэ. Мүн комбайнай таряа шэрэдэг жолоошон Федор Рогов даабаряа 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Иволга. Д. Шагдуров.

2-дохи БРИГАДА ТҮРҮҮЛНЭ

Бичурын Ждановай нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи бригада таряагаа эмхитэйгээр хуряажа байһаар. Энэ бригадын механизаторнууд тус тустаа нилээд ехэ таряа хаданхай. Эндэ 4 комбайнын агрегадууд үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэхын, хуряаһан газар дээрээ нэгэшье залаа үлээхэгүйн түлөө оролдоно. Илангаяа Ц. Чутумовой, Б. Арьяевай, Т. Михахановай хүтэлбэрилдэг комбайнын агрегадууд шалгаржа байнхай. Эдэнэр үдэрэйнгөө нормые 200—250 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Чутумовой агрегат 4 үдэрэй турша соо 111 га хуряаһан, 1433 центнер таряа сохиһон байна.

Гадна трактористнууд: Г. Доржиев, Д. Энкеев, Очиров, штурвальнигууд: О. Аюшеев, В. Васильев, Ц. Доржиев, һолоомо бухаллагшад: Б. Доржиев, Ц. Аюшеев болон бусад ажалай һайн жэшээ харуулна. Мүн комбайнһаа морёор таряа шэрэдэг А. Хомяков, И. Бунтаров гэгшэд нормоёо 150—180 процент хүрэтэр дүүргэнэд. Тиихэдэ «ДСШ—14» маркын трактораар комбайнһаа гараһан таряа шэрэдэг тракторист Л. Гомбоев шалгаржа, үдэрэйнгөө нормо 180—200 процент дүүргэнэ. Гэшүүдэйнгээ эршэмтэйгээр ажаллаһанайнь ашаар тус бригада гүрэндөө 1500 центнер таряа тушааба.

Г. Доржиев.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭНЬ

Борьёогой совхозой механизаторнууд, хүдэлмэришэд ургасаяа тон богонихон болзорто, эрхим шанартайгаар хуряажа абаха мүрысөө үүсхээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо республикымнай колхоз, совхозуудта ажалай эршэ үдэр бүхэндэ шангадажа эхилээ. Халаанда хоёр—гурбан нормо дүүргэдэг суута механизаторнуудай тоо олошороо.

Үндэр уялга абаһан борьёогойхид хэлэһэндээ хүрэхын түлөө тэмсэжэ, ажалдаа амжалта туйлана.

Һүүлэй мэдээгээр 4150 гектар ороohото ургамал хадагдаба. Үлэһэн 800-аад гектарынь сентябриин 10 болотор дүүргэгдэхэ юм. Хамта 1500 га суглуулагдаа.

—Энэ һарын 17—18 хүрэтэр бүхы таряагаа суглуулхамнай,— гэжэ механизаторнууд мэдүүлнэ.

Шэмэтэ тэжээл—силос жэл хахад соо хүрэхөөр бэлдэхэ зорилго табигдаһан байгаа. Бүхыдөө 19 мянган тонно силос дараха уялгатай аад, арба нэгэ мянган тоннодо хүргэжэ байна.

Уялгаяа заһбол дүүргэхэ тэмсэлдэ бэрхэ механизатор Александр Александрович Метёлкин шалгарна. Хуряалгын үедэ 400 га таряа амяарлан хадаха уялгатай аад, зуу шахуу гектараар тэрэнээ үлүүлээ. Мүнөө 100 гектарай таряа суглуулан сохёод байна.

—Халаандаа 45—50 гектар болгонобди. Комбайншье һаатана, эбдэрнэгүй,—гэжэ Александр Метелкин зугаална. Уялгаяа дүүргэһэн Иван Афанасьев, Владимир Арокин болон бусад түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсанхай.

Д. Тогочеев.

Ажалай түлөөһөөр урмашана

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд гүрэндөө шэнэ ургасынгаа таряа амжалтатайгаар тушаажа байна. Тус колхоз мүнөө 3000 шахуу центнер ороohо гүрэндөө худалданхай. Тиигэжэ таряа худалдаха түсэбэйнгөө хахадыень дүүргэбэ. Мүн 400 гаран центнер хартаабха гүрэндэ тушаагдаа.

Гадна колхозой гэшүүд хахад жэл соо олоһон ажалта үдэртөө шэнэ ургаса абажа байна. Ажалта үдэр бүхэндөө 2 килограмм ороohо абажа байһан колхознигуудай заримань 1,5—3 тонно таряа гэртээ абаашана. Жэшээлхэдэ, мал адуулдаг Дмитрий Михайлович Полуяновай бүлэ 1424 ажалта үдэр оложо, 3 тонно таряа абаба. Тиихэдэ колхозой шофер Николай Иванович Идиатулин—16 центнер, гахайшан Захарова—14 центнер, һаалишан Рахматулина—11 центнер ороohо абаба. Мүн бусадшье колхознигууд иимэ ехэ таряа абанхай. Гадна колхознигууд таряанай хажуугаар ажалта үдэр бүхэндөө 4 түхэриг мүнгэ абалсана.

Эндэхи колхознигууд ажалайнгаа түлөөһые абахадаа бүри урмашажа, КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые бүри ехэ бэлэгтэйгээр угтахын тула шууд зоригжонхой.

С. Климов.

Партийна ажабайдал

Залуу мэргэжэлтэдые зоримгойгоор дэбжүүлхэ

Зонине ударидажа, ажал хэрэгээ һайнаар ябуулжа шадаха эдэбхи үүсхэлтэй, эрдэм мэргэжэлтэй хүтэлбэрилэгшэдтэй колхоз, совхозуудай ажал хүдэлмэри урагшатай, бүтэсэтэйгөөр ябадаг, ажахын һалбари бүхэнэй түргэнөөр хүгжэдэгынь мэдээжэ. Тиимэ ушарһаа һүүлэй жэлнүүдтэ колхоз, совхозуудые бэлэдхэл һайнтай, эмхидхэхэ шадабари, дүршэлтэй хүтэлбэрилэгшэдөөр, мэргэжэлтэдээр бүри дүүлхын тулада парти, правительствомнай ехэ оролдолго гаргана бшуу.

Манайшье республикада энэ асуудалаар горьтой хүдэлмэри хэгдэһэн, хэгдэжэшье байна. Партийно-советскэ эдэбхитэдэй, мэргэжэлтэдэй дундаһаа олон хүн колхоз, совхозуудта ошоод, хүтэлбэрилхы тушаалнуудта ажаллажа байнхай. Тэдэнэй олонхинь партиингаа даабарие, зоной найдабарие һайнаар харюулна. Жэшээлхэдэ, һаяхан Социалистическэ Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Гомбо Боболоевич Цыденов Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ болоһоор Баянголой колхознигуудые һайнаар ударидажа, хэдэхэн жэлэй туршада түрүү ажахынуудай зэргэдэ гарgaһан байна. Мүн лэ 300 жэлэй ойн баяраар орден хайрада хүртэһэн нүхэд: С. И. Шафиров—Түнхэнэй аймагай «Сибиряк», А. С. Перевалов—Кударын Кировэй нэрэмжэтэ, Д. Ц. Баирбиликтуев — Иволгын «Коммунизм», Р. Н. Яковлев —Ториин «Улаан Бургалтай» колхозуудта түрүүлэгшэ боложо һунгагдаад, һайнаар ажаллажа, зоной магтаал найдабарида хүртөө.

Оронойнгоо хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ асуудал зүбшэлхын тула ерэхэ ноябрь—декабрь һарада КПСС-эй ЦК-гэй Пленум болохонь. Хүдөө ажахыгаа бүри түргэнөөр хүгжөөхэ зорилгын табигдаад байхада, колхоз, совхозуудые һайн хүтэлбэрилэгшэдтэй болгохо гээшэ айхабтар шухала байна.

Гээгдэнги колхоз, совхоз, тэдэнэй бригада, фермэнүүдтэ ошожо ажаллаха дура хүсэлөө мэдүүлжэ байһан дүршэлтэй эмхидхэлшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые али болохоор дэмжэхэ, урмашуулха хэрэгтэй. Шулуутайн леспромхозой партийна организациин секретарь нүхэр И. Т. Мурзин Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоздо эльгээгыт гэһэн гуйлтатайгаар КПСС-эй Заиграйн айкомдо хандаа. Энэ колхозой коммунистнууд нүхэр Мурзинай үүсхэлые ехээр һайшаажа, партийна организациингаа секретарь болгон нэгэн дуугаар һунгаһан байна. Мүн энэ аймагта хүдөө ажахын инспекциин начальнигаар ажаллажа байһан дээдэ эрдэмтэй агроном нүхэр А. В. Киреевэй гуйлта хангагдажа, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр һунгагдаба.

Партийно-советскэ эдэбхитэдэй дундаһаа нимэ гуйлтанууд орожо үргэлжэлһөөр. Жэшээлхэдэ, Эрхүүгэй партийна дээдэ һургуули дүүргэһэн Д. Р. Мангутов, К. П. Красинский, КПСС-эй Прибайкалиин айкомой секретарь Н. Д. Вшивков, КПСС-эй Ахын айкомой инструктор Б. Г. Сыренов, Гүрэнэй банкын Хоридохи отделение эрхилэгшэ Г-Ц. Ж. Тапхаев болон бусад олон нүхэд колхозуудта ошожо хүдэлхые хүсэһэн байна. Эдэнэй гуйлта хаража үзэгдөөд, колхозуудай хүтэлбэрилхы тушаалнуудта табихаар дурадхагдаа.

Мүнөө колхоз, совхозууднай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдээр яһала олон болоо. Һүүлэй 3—4 жэлэй туршада дээдэ, дунда һургуули дүүргэһэн 1500 гаран агроном, зоотехнигүүд, ветеринарна врачнар, фельдшернүүд, инженернүүд, техник-механигууд, газар эсхэмжэлэгшэд, мелиораторнууд, бухгалтернууд хүдөө нютагуудта эльгээгдээ. Республикымнай хүдөө ажахыда мүнөө 2300 гаран мэргэжэлтэд ажаллажа байна.

Мэргэжэлтэд хэды олон болобошье, бригада, фермэ, звено болон ажахын бусад һалбаринуудые сэхэ даажа абаад, ажалладаг хүн үсөөн байна. Эмхидхэхы шадабаритай, эдэбхи үүсхэлтэй мэргэжэлтэдые хүтэлбэрилхы тушаалнуудта зоримгойгоор дэбжүүлхэ хэрэгтэй.

Хуушанай кадрнууд залуушуул хоёрые тааруулжа хүдэлгэхэ тухай парти хододоо заадаг. Бэлэдхэл һайнтай, оролдосотой, эдэбхи үүсхэлтэй залуушуулые хүтэлбэрилхы тушаалнуудта зоримгойгоор дэбжүүлжэ байха гэжэ партимнай ходо һургана. Залуу наһандаа хүн бүхэн хэзээдэшье зоригтой, эдэбхи үүсхэлтэй, эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажалладаг байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ залуушуулые, илангаяа эрдэм мэргэжэлтэй, эдэбхи зориг түгэлдэр нүхэдые хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлхэеэ зүрхэсэхэ, маргаха тон буруу. Зарим мэргэжэлтэдые хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлхэдэ, мүнөө тусхай дунда, дээдэ һургуулинуудые дүүргэжэ. гү, али дүүргэхэеэ байгшад оронгдонь эльгээгдэхэ, тэдэниие халажа абаха байна бшуу. Зорилго юуб гэхэдэ, колхоз, совхозуудай ажахын һалбари бүхэниие эрдэм мэргэжэлтэй хүнүүдээр бэхижүүлхэ.

Тингэхэтээ хамта колхоз, совхозуудта агроном, зоотехник, ветеринар, мелиоратор болоод ажаллажа байһан мэргэжэлтэдтэ хайша хэрэг, тоомжогүйгөөр хандаха ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ шухала. Тэрээнһээ боложо, мэргэжэлтэдэй ажалһаа гараха, өөдэ һөөргөө ябуултаха баримтанууд олон үзэгдэнэ. Ингэжэ ябахадаа эрдэм мэргэжэлээшье дээшэлүүлдэггүй, колхоз, совхозуудташье ехэ туһа, нүлөө үзүүлдэггүй байна бшуу. Мэргэжэлтэдтэ туһалжа, тэдэнэй урда эрилтэ табижа байхынгаа хажуугаар, мүн тэдэниие али болохоор урмашуулха, зоригжуулха шухала.

Залуу мэргэжэлтэдэй дунда тэсэбэритэйгээр хүдэлхэ, тэдэндэ туһалха, тэдэниие хүмүүжүүлхэ, эдэбхитэй, зоригтой, оролдосотой, зон нүхэдтөө магтаалтайнуудыень хүтэлбэрилхы тушаалнуудта дэбжүүлжэ байха гээшэ партийна организацинуудай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Һанаха байха, урдаа хараха хүнүүднай —залуу үетэн гэжэ партийна организаци бүхэн ходо тоолохо ёһотой.

А. Беликова,

КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагай инструктор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой һаалишан Ашагта Цыбендоржиева. Нүхэр Цыбендоржиева России гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаһан юм. А. Мантаевай фото.

РЕДАКЦИИН ПОЧТОҺОО

Барилгын материалнуудые бэлэдхэхэ түсэб дүүргэгдэнэгүй

Ажалшадые гэр байраар хангаха асуудалда манай орон дотор шухала анхарал хандуулагдана. Хаа хаанагүй элдэб барилга үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна.

Жэшээлхэдэ, һүүлэй үедэ Улан-Удэ хотые тойрон шэнэ шэнэ тосхонууд урган бодоо. Горькиин, Ждановай нэрэмжэтэ, Окрябрьский, Сосновый гэхэ мэтэ тосхонуудтахи гэрнүүд ехэнхидээ ажалшадай өөһэдынь хүсөөр бодхоогдоно. Тиихэдэ республика дотор хэды олон шэнэ гэрнүүдые ажалшад өөһэдөө барижа ороо гээшэб.

Шэнэ долоон жэлэй туршада республика доторнай 755 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ажалшадай хүсөөр баригдахаар хараалагдана.

Өөр өөртөө гэр барихынь тулада стандартна гэрнүүдые, барилгын материалнуудые ажалшадта элбэгээр худалдажа байха гэжэ Нютагай промышленностиин министерствые, совнархозые, Бурпромсоведые КПСС-эй обком, Министрнүүдэй Совет уялгалһан байна. Энэ тогтоолой абтаһанһаа хойшо таба һара үнгэрөө. Харин стандартна гэр, барилгын модо болон бусад материалнуудые худалдаха хэрэг муугаар эмхидхэгдэһэн зандаа. Урдынхидаал адляар шифер, цемент, алебастр, барилгын модон, стандартна гэр гэхэ мэтэ худалдаа наймаанай организацинуудаар дамжуулан наймаалагданагүй. Тиимэһээ байрын гэр бариха хүсэлэнтэй хүнүүд гүрэнэй тэдхэмжэ абажа, хэрэгтэй саг соогоо барилгын модо, бэлэн гэр, бусад материалнуудые абаха аргагүйдэнэ.

Энэ жэлэй туршада Бурядай совнархоз бэлэн болоһон 122 гэр гэхэ гү, али 5000 дүрбэлжэн метр талмайтай гэр ажалшадта наймаалхын тула худалдаа наймаанай организацинуудта дамжуулан үгэхэ даабаритай аад, арай гэжэ 22 гэр тушааһан байха юм. 2000 метр талмайтай гэр худалдаха түсэбтэй Бурпромсовет нэгэшье метр наймаалаагүй байһаар. Совнархозой предприятинууд шифер, цемент, сонхын шэл худалдаха түсэбөө дүүргэнэгүй.

Ажалшадай эрилтые хангадаггүй, энэ асуудалда ёһо тэдыгээр хандадаг хүтэлбэрилэгшэдтэ хэмжээ абтаха ёһотой.

С. Хандажапов,

«Лесстройторгын» Бурядай базын директор.

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭНҮҮДЫЕ ТООНОГҮ[...]

Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ, Үбэр Зөөхэйн «Эрдэм» колхозуудай гэшүүд, механизаторнууд, хүдэлмэришэд болон албa хаагшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар Сүхын сельпо саг үргэлжэ хангаха уялгатай юм.

Тиигэбэшье тус сельпогой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Андреева), магазинуудай олонхи хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө зорилгонуудые шадамар зүбөөр шиидхэхэ, ажалшадай улам ургажа байһан эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангаха тухай анхарал багаар табина. Худалдаа наймаае, илангаяа колхозуудай түб тосхонуудһаа холын гүүртэ, отарануудай малшадай, Сэлэнгэ, Сүхэ мүрэнүүдэй ольторогуудаар үбһэ хуряажа, силос даража байһан хүнүүдэй дунда сельпогой хүдэлмэрилэгшэд нүүдэл худалдаа наймаа тон хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ. Энээниие баримтануудаар гэршэлээ.

Үбэр Зөөхэйн «Эрдэм» колхозой түб тосхоной магазинда ажалшадта шухала хэрэгтэй зарим эд бараан, илангаяа махорко, элһэн сахар, лампын шэл гэхэ мэтэ заримдаа байдаггүй. Һүүлшын гурбан һарын турша соо гүүртэ, отаранууд, үбһэ хуряалгын бригадануудаар магазиниие даагша нүхэр Дансарунова нүүдэл худалдаа наймаатай нэгэшье дахин гараагүй. Хэтэрхэдээ хүдэлмэриин зарим үдэрнүүдтэ тус магазин хаалгатай байдаг. Жэшээлбэл, июль һарын һүүлээр тэрэ магазин бүхэли 3 үдэр хаалгатай байгаа. Юундэб гэхэдэ, нүхэр Дансарунова өөрынгөө дураар Кяхтын аймаг гэртээ айлшалаа бшуу. Гална үглөөнэй 8 часһаа ажаллажа эхилхэ ёһотой байгаад, тэрэ наймаалагша амарһанайнгаа хойто үдэр ямаршье шалтагаангүйгөөр 2—3 часаар хожомдожо магазинаа нээгээ.

Ниитын эмхи зургаанудай, пайщигуудай тон зүб эрилтэнүүдые хэхэдэ нүхэр Дансарунова хэрэгсээдэггүй, тэдэниинь дүүргэхэ тухай оролдодоггүй. Эдэ баримтануудые Сүхын сельпогой правлени һайн мэдэдэг юм.

Мүн тус колхозой Ёнхор, Обоон Түхүмдэхи комплексно бригадануудай түб тосхонуудай дэргэдэхи магазинуудые даагшанар нүхэд Д. Буянтуева, Х. Цыренова гэгшэд малшадай, үбһэшэдэй болон таряа хуряалга дээрэ ажалладаг [...] нигүүдай дунда нүүдэл ху[...] наймаа баһал һулаар эмх[...] Иимэ ушарһаа боложо, холын[...] тэ, отарануудаар ажалладаг[...] шад, үбһэ хуряагшад, таряа х[...] га дээрэ хүдэлдэг механизато[...] болон бусад колхознигууд аж[...] дэлмэриһөө нилээд һаатажа, бүриин хэрэглэлэй эд бараа[...] худалдажа абахын тулада [...] зой, бригадануудай центрын [...] знүүдта ошохо баатай бо[...] Тиигэжэ тэдэнэр үнэтэ сагаа [...]

Хүдөөгэй ажалшадай дун[...] далдаа наймаае тон хангал[...] гөөр эмхидхэдэгыень Үбэр Зө[...] Ново-Селенгинскын Совед[...] гүйсэдкомууд, тэрэнэй [...] лэгшэнэр нүхэд Д. Б. Ба[...] Б. С. Ирдынеев гэгшэд һа[...] мэдэжэ байгаад, Сүхын [...] погой хүдэлмэрие эрид[...] жаруулхын тулада ямаршье[...] жээ абадаггүй, худалдаа [...] маа һулаар, хангалтагүйгөөр [...] хэдэг тухай колхознигууд, ме[...] заторнууд, бусад ажалшадай[...] долнуудые хэрэгсээдэггүй, тэ[...] тэ бүдүүлигээр хандадаг [...] Арад зоной гомдолнуудта [...] шадай депутадуудай нютага[...] ведүүдэй нимэ хойрогоор хан[...] байһаниинь угаа таагүй байна[...]

Сүхын сельпогой хүдэлм[...] дутуу дундануудые «Бурят [...] «Красная Селенга» газетэнүүд [...] дахин элирүүлэн бэшээ һэн[...] шээлбэл, тус сельпогой хүд[...] рние «Бурят үнэн» газетын хү[...] шүүмжэлһэнэй һүүлээр, 2 һар[...] гэрөөд байхада, Сэлэнгын ай[...] ребсоюзай правлениин түрүү[...] нүхэр В. И. Павлов тус сель[...] хүдэлмэри эрид һайжаруули[...] рилгоор тусхай хэмжээнүүд [...] хай гэжэ мэдээсэһэн байна. [...] шье бодото дээрээ тиимэ [...] имагтал нүхэр Павловай хэб[...] шүүмжэлэлдэ ёһо тэдыгээр, [...] лигээр хандаһые гэршэлнэ [...]

Тиимэһээ Сүхын сельпогой [...] мэрние эрид һайжаруулха [...] хэмжээнүүдые бодотоор аба[...] ажалшадай депутадуудай [...] гын аймсоведэй гүйсэдхэх[...] тет аймпотребсоюзай прав[...] шанга эрилтэ хэхэ бэзэ гэжэ[...] дагдана. Худалдаа наймаанай [...] зургаанудай хүдэлмэри нют[...] Соведүүдэй үдэр бүриинь хи[...] доро байха ёһотой бшуу.

С. Шара[...]

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЫН ТҮЛӨӨ

☆

Үйлэдбэреэ үргэдхэнэ

Хэжэнгын промкомбинат аймаг соогоо томохон предприяти гэжэ тоологдодог.

Комбинадай хүдэлмэришэд ехэнхидээ мебель бүтээдэг, хубсаһа, гутал оёдог, извёстко, хирпиисэ гаргадаг юм. Тэдэнэр КПСС-эй Центральна Комитедэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар шэнэ уялга абаһан байгаа. 1959 ондо продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө ноябриин 20-до дүүргэжэ, жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 200 мянган түхэригэй эд бараа гаргаха гэжэ тэрэ комбинадайхидай уялга соо хэлэгдэнэ.

Промкомбинадай коллектив хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байнхай. Байгша оной түрүүшын долоон һарада нёдондоной тэрэ үеынхиһөө 234 мянган түхэригэй ехэ продукци гаргаһан байна. Мүнөө хоёрдохи хахад жэлэйнгээ даалгабари амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Комбинадай цехүүдтэ шэнэ станогууд болон механизмууд тодхогдожо эхилээ. Һүүлэй үедэ модо болбосоруулха хоёр шэнэ станок табигдаба. Саашадаа модо ашаха, буулгаха ажал оньһожоруулагдахаар хараалагдана.

З. Лубсанова.

Сезоноо һайнаар үнгэргэбэ

Кабанскын, Байкало-Кударын, Баргажанай аймагуудай загаһанай заводуудай хүдэлмэришэд долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа оронхой.

Усть-Баргажанһаа Колпин гэжэ нютаг хүрэтэр далай дээгүүр загаһашадай бригаданудай хүдэлмэрилхэ үдэр бүхэндэ харагдаһаар. Михаил Нефедович Новолодскиин хүтэлбэрилдэг бригада августын һүүлшын үдэрнүүдтэ Кокуй гэжэ газарта агнаха зуураа, үдэр соо 15 центнер загаһа бария.

Олон жэлдэ загаһанай агнуурида хүдэлмэрилжэ дүй дүршэлтэй болоһон бригадир М. Куригановай хүтэлбэрилдэг бригада нэгэ үглөөгүүр арбаад центнер омоли барижа, гүрэндөө тушаагаа. «40 лет Октября» колхозой загаһашад (Байкало-Кудара) зунай үедэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ, загаһа бариха түсэбөө 110 процент дүүргэбэ.

И. Баженов.

☆ ☆

ШЭНЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭНҮҮДЫЕ БҮТЭЭН[...]

Республикымнай промышленна предприятинуудта долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн улам үргэдэжэ байна. Улан-Удын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд продукци үйлэдбэрилхэ һара бүриингөө нормые амжалтатайгаар дүүргэжэ, түрүү коллективүүдэй зэргэдэ ябалсана.

Энэ зунай үедэ Сэлэнгэ мүрэн үерлэжэ, тус заводой хабсаралгын цехын хүдэлмэришэдэй ажалда ехэ һаад ушаруулһан байна. Бэрхэшээлэй тохёолдобошье, заводой хүдэлмэришэд продукци үйлэдбэрилхэ графигаа заахашье таһалдуулнагүй. Гагнуури хэдэг агрегат болон трансформаторна будканууд шэнэ газарта урилан табигдаһан байна.

Иимэ оролдосо үүсхэл ехэтэйгээр хүдэлмэрилһэнэйнгээ ашаар заводой коллектив тус бүридөө 150 тонно ашаа дааха хоёр баржа бүтээжэ, Улан-Удын пристаньдэ, Байгалай леспромхоздо һаяхан тушааба. Тиихэдэ 60 тонно ашаа дааха «Сибирь» гэжэ баржа Байгалай загаһашадта эльгээгдээ. Энэ баржа дээрэ ашаа тээхэ, буулгаха түхеэрэлгэ тодхогдоһон байна.

Эдэ баржануудые бүтээлгэ дээрэ нүхэр Соколовой хүтэлбэрилдэг электригүүдэй бригада, Арбутовскиин слесарьнүүдэй бригада илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө.

Судна бүтээгшэд һүүлэй жэлнүүдтэ тусхай захилаар республикынгаа арадай ажахыда элдэб түхеэрэлгэ бүтээдэг болонхой. Һаяхан Бичурын сахарай заводой захилаар 150 сантиметр диаметртай ехэ хоолой бэлэн болгогдоо. Тэрэнь 8 метр утатай юм. Тиихэдэ Хүдөө ажахын министерствын захилаар таряа хуряалгада [...] лэгдэхэ комбайна[...] хэһэг мотовила [...] дэжэ байна.

Жэл ерэхэ бүр[...] водой үйлэдбэрин[...] нологи һайжаруу[...] жа, элдэб ко[...] цинин баржа, т[...] дууд бүтээгдэжэ [...] Мүнөө хабса[...] талмай дээрэ үһа[...] жэ ябадаг бар[...] хабсаргагдажа [...]

Зураг дээрэ: 1. [...] бирь» баржые бү[...] һэн электрогаг[...] Б. Кириченко. 2. [...] чурын сахарай [...] эльгээгдэһэн [...]

Д. Дагба[...] фото, [...]

ОРОНОЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДТА

КПСС-эй ОБКОМОЙ БЮРО ДЭЭРЭ КОЛХОЗОЙ ПАРТКОМОЙ ТООСООН ШАГНАГДАБА

ОДЕССА, сентябриин 5. (ТАСС). Савранска районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин партийна комитедэй хүдэлмэри тухай тоосоон Украинын КП-гэй Одесскэ обкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. 128 хүнһөө бүридэһэн энэ партийна организацида партийна комитет хабар байгуулагдаһан юм. Тиихэдэ 10 комплексно бригадануудта, 2 һургуулида партийна эхин организацинууд эмхидхэгдэһэн байгаа.

Энээнэй ашаар коммунистнуудаа үйлэдбэриин шиидхэхы һалбарида зүбөөр хубаарилан табиха арга олдоо гэжэ парткомой секретарь нүхэр Вербицкий мэдүүлбэ. Мүнөө таряан ажал, мал ажал дээрэ 30 гаран коммунистнууд хүдэлмэрилнэ.

Парткомой хүтэлбэри доро колхозой экономикые 7 жэлэй туршада хүгжөөхэ холын хараата түсэб үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ. Партиин XXI съездын шиидхэбэринүүдые, колхозой долоон жэлэй түсэб тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ 250 гаран хүдөөгэй интеллигентнэр хабаадуулагдаһан байна. Колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ, колхозой ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулагдана.

Партийна эхин организацинуудай секретарьнартай семинар партком саг сагтаа үнгэргэнэ, агитаторнуудта ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Бригадануудтахи 5 клубуудта соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Колхозой гэшүүд 7 жэлэйнгээ түсэб 5 жэлдэ дүүргэхэ уялга абаһхай.

КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумдэ бэлдэхэ тухай асуудалаар болоһон нээмэл партийна суглаан ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Жэлэй дүүрэтэр эдлүүриин 100 гектар газарта 75 центнер мяха, 308 центнер һү абаха гэһэн шиидхэбэри суглаан дээрэ баталан абтаа. Энэ шиидхэбэриие колхознигууд халуунаар дэмжэжэ, хүдөө ажахын гол хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүргэжэ, Пленумые угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсобо. Абаһан уялгануудайнгаа дүүргэлтын хойноһоо партийна организаци хинан шалгажа байдаг.

Партиин обкомой бюрогой абаһан тогтоол соо XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой хүдэлмэриин дүй дүршэл согсологдоһон байна. Тус тогтоол областиин хүдөөгэй партийна организацинуудта эльгээгдээ.

КОММУНИСТНУУДАЙ РЕЙДОВЭ БРИГАДАНУУД

ПЕТРОПАВЛОВСК, сентябриин 4. (ТАСС). Петропавловска депогой тепловозно цехын партийна бюро локомотивуудые техническэ талаарнь шалгажа байха рейдовэ бригаданудые эрхим хүдэлмэришэд—коммунистнуудһаа байгуулба. Тэдэнэй ажалай түрүүшын дүнгүүд энэ үүсхэлэй ехэ һайшаалтай байһаниие харуулба.

Урдань коммунистнууд—машинистнууд өөһэдынгөө тепловой хүдэлмэреэр һонирхоод лэ хизаарладаг байбал, мүнөө тэдэнэр локомотивай бүхы паркын ажалаар һонирхоно, тэдэнээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө оролдоно. Рейдовэ бригадынхид тепловозуудые шалгахадаа, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхахадань, бага зэргэ заһабари хэхэдэнь нүхэдтөө туһалдаг байна. Ехэ заһабариин хэрэгтэй болобол тусхай дэбтэртэ бэшэжэ, тэрэнэйнгээ дүүргэлтые хиналтадаа абадаг, шалгажа байдаг.

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАД ПАРТИДА ОРОНО

ПЕТРОВСК ТОСХОН (Ставрополиин хизаар), сентябриин 4. (ТАСС). «Намайе КПСС-эй гэшүүнэй кандидадта абахые гуйнаб. Агуу ехэ Ленинэй партиин түрүү зэргэдэ ябалсажа, КПСС-эй XXI съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха дуратайб» гэжэ Петровско районой «Большевик» колхозой комбайнер П. В. Дьяков гурбадахи комплексно бригадын партийна эхин организацида үгэһэн гуйлта соогоо бэшэнэ. Партида абахаар дурадхаһан нүхэдынь П. В. Дьяковые һайн хүдэлмэришэн, эрхим агитатор юм гэжэ магтан харуулна.

Партиин Петровско райкомой бюро нүхэр П. В. Дьяковые КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абаха гэһэн колхозой парткомой шиидхэбэриие баталба. Энэ үдэр хүдөө ажахын үшөө хэдэн түрүүшүүл партида абтаба. Һүүлэй 3 һарын туршада Петровско районд 45 механизатор, малшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудаар абтаа.

ҮНЕЭДТЭ ТУГАЛНУУДАА ЗАЯДАЖА ТҮЛЖҮҮЛЭГТЫ!

СССР-эй Хүдөө ажахын министерстводэ

Үнеэдтэ тугалнуудые заядажа түлжүүлхэ талаар [...]ын колхоз болон совхозуудта, научно-шэнжэлэл[...] эмхи зургаануудта хэгдэhэн научно-үйлэдбэриин [т]уршалгануудай дүнгүүд тушаа СССР-эй Хүдөө ажа[хын] министерствын коллеги мал ажал эрхилдэг [Гла]вна инспекциин элидхэлые хаража үзөө.

Энэ талаар ябуулагдажа байhан хүдэлмэрие кол[лег]и дэмжэжээд, үнеэдтэ тугалнуудые заядажа түл[жүү]лхэ аргые колхоз болон совхозуудта хэрэглэхы[е] дурадхаба.

Энэ аргаар тугалнуудые түлжүүлхэдэ гараараа тэ[жээ]жэ байhанhаа үлүү hайн байhые туршалганууд, мүн колхоз болон совхозуудай дүй дүршэл харуулаа. Энэ арга хэрэглэхэдэ тугалнууд hайнаар түлжэнэ, гэдэhэнэй үбшэндэ тэдэнэй нэрбэгдэхэ ябадал үгы тооной боложо, малшадай ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээд, тугалнуудые түлжүүлхэдэ гаргашань бага болоно. Үнеэдтэ заядажа тугалнуудые түлжүүлхэдэ зохид байhаниинь ороной элдэб газарнуудта элирүүлэгдээ.

«Үнеэдтэ тугалнуудые заядажа түлжүүлхэ методическа заабари» коллеги баталжа абаад, тэрэниие доро толилбо.

Үнеэдтэ тугалнуудые заядажа түлжүүлхэ методическа заабари

[...]үүлэй жэлнүүдтэ үнеэдтэ заяда[жа] тугалнуудые түлжүүлхэ талаар [оро]ной элдэб газараар колхоз бо[лон] совхозуудта нилээд хүдэлмэри [хэг]дээ. Тиихэ зуура тугалнуудые [...]ын бүтэнөөр, шэрхи бэетэйгээр [түл]жүүлхэ, мяха абалгые дээшэ[лүү]лхэ, мүн тугалнуудые түлжүүл[хэ] мяха абалгын гаргашые бага [бол]гохо тушаа туршалганууд ни[лээд] hайн үрэ дүн харуулаа. Тугал[нуу]дые үнеэдтэ заядажа тэжээхэ [аргы]ын хэрэглэгдэдэг болоhоор кол[хоз] болон совхозууд хүн зонhоо на[ри] тугалнуудые худалдажа абаад, [тэжээ]хэ аргатай болоо бшуу.

[Гол] түлэб мяха абадаг ажахы[нуу]д үнеэдтэ нэгэ тугал гү, али хоёр [туга]л табижа, 7—8 hарын туршада [тэжэ]эhэн байха юм.

[Ү]у шэмэтэ, мүн hү, мяха нэгэн [адли] ехээр үгэдэг малтай ажахы[нууд]та үнеэдэй hаалгажа байха [...] гурба таhалжа, тус бүридөө [...]ан hара соо тэжээгдэхэ 5—12, [али] олоншье тугалнуудые үнеэн[...]дэ табижа түлжүүлдэг.

[1]958 ондо Саратовска областиин [Сар]атовска районой Калининай нэ[рэмж]этэ колхоздо дунда зэргээр [...] килограмм hү үгэдэг үнеэ[дтэ] 224 тугал заядажа түлжүүл[hэн] байха юм. Иимэ үнеэн бүридэ [...]а таhалжа табихадаа дунда [зэрг]ээр 8—8 тугал түлжүүлээ. Тии[хэд]энь ажахыhаа худалдагдадаг [мях]ынь хэмжээн дээшэлээ. 1959 [оной] нэгэдэхи кварталай дүүрэхэ [...]дэ энэ ажахыда 604 тугал, тэрэ [тоо]до колхозниигуудhаа худалдаг[да]жа абтаhан 340 тугал үнеэдтэ [заяд]агдажа түлжүүлэгдээ hэн. [Тэрэ]н 106 тугал гараар тэжээгдэжэ [бай]hан байна. Үнеэдтэ заядагдажа [тэж]ээгдэhэн тугалнууд үнгэрhэн [үбэ]жэлгын үедэ хоролтогүй тооной [бол]о гү, али 97,7 процентнь томо [бол]оо. Харин гараар тэжээгдэжэ [бай]hан тугалнуудайнь 82,1 процент [түл]жүүлэгдээ. Шэнэ аргаар түл[жүүл]эгдэhэн тугалнуудай үдэр бү[рин] шэгнүүр дунда зэргээр 711 [грам]м, нүгөөдэнь—328 граммаар [бол]оо.

[С]моленскэ областиин город ша[хай] «Талашкино» совхоз 1958 [онд]о дунда зэргээр 2200 килограмм [hү ү]гэдэг 10 үнеэдтэ 76 тугал зая[даж]а түлжүүлээ. Тиин 100 хонуу[даа] эхэhээнь hалгаахада эдэ ту[галн]ууд тус бүридөө 80—90 кило[грам]м татажа байгаа. Тиихэдэ [ө]өршье үбшэ хабшан гараагүй, [туга]лнууд үхөөгүй. Харин гараар [тэжээг]дэhэн тугалнууд эды шэнээн hү [...]эшье, 20 процентнь гарзалhан [бол]оо. Тугалнуудые үнеэдтэ зая[даж]а тэжээхэдэ гаргашань 2,5—3 [да]хин бага болоо. Үбэлжэлгын үедэ [мал]шан бүхэн 16 үнеэдтэ 55 тугал [зая]дажа түлжүүлhэн байха юм.

Московско областиин Ленинскэ [рай]оной «Большевик» колхоз 1958 [онд]о дунда зэргээр 3500—4000 ки[лог]рамм hү үгэдэг 7 үнеэдтэ 70 ту[гал] табижа түлжүүлээ. Эдэ тугал[ну]дай шэгнүүр 90—100 хоноод [hал]гаахада 115—120 килограмм бо[лhо]н байна. Эдэ түлнүүдэй үдэр-төө дунда зэргээр 950—1050 граммаар шэгнүүрээ нэмээжэ байхада, гараар тэжээгдэhэн тугалнууд адли хэмжээнэй hү ууhан байбашье, дунда зэргээр 450 грамм үдэртөө нэмээ. Эхэhээнь hалгааhанhаа хойшо заядагдажа тэжээгдэhэн тугалнууд гараар харууhалагдаhанда орбол нилээд түргөөр томо болоо. 1959 оной сентябриин 1-дэ энэ колхоз 25 үнеэндэ 250 тугал табижа түлжүүлжэ байнхай.

Саратовска областиин гол түлэб мяха абадаг газарта байрладаг «Чалыклинский» совхоздо үнеэн бүридэ хоёр тугал заядажа түлжүүлэгдээд, бусад hү ехэтэй үнеэдынь hаалгагдажа, hүниинь бүхыдөө худалдагдана. 1957—1958 онуудай туршада эндэ 322 тугал үнеэдтэ заядагдажа түлжүүлэгдээ. Үбэлжэлгын үедэ нэгэ үхэршэн 25 үнеэ, 50 тугал харууhалжа, бэлшээриин үедэ адуулгашан туhалагшатаяа—50 үнеэ, 100 тугал харууhалhан байха юм. Оренбургын областиин «Заря коммунизма» колхоз 1958 ондо hү багатай 280 үнеэндэ 560 тугал заядажа тэжээгээ. Тиихэдэнь тугалнуудынь 8 hаратайдаа тус бүридөө 192 килограмм татаhан байна. Тиихэдэ гараар тэжээгдэhэн тугалнууд эды hаратай байхадаа оройдоо 100 килограмм татаhан, тугалнуудынь үбшэлhэн байгаа.

Мяхалиг бэетэй үнеэдтэ хоёр тугал табижа түлжүүлхэдэ ажахыда мяха, hү үгэдэг малнуудые үсхэбэрилхэдэ зохид байна.

Тугалнуудые үнеэдтэ заядажа түлжүүлхэ арганууд Союзай бусад олон ажахынуудта, зононуудта хэрэглэгдэнэ.

Научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, колхоз болон совхозуудай үйлэдбэриин туршалганууд дээрэ үндэhэлжэ, тугалнуудые үнеэдтэ заядажа түлжүүлхэ хэрэгые яажа эмхидхэхэ тушаа иигэжэ дурадхагдаха байна.

1. hҮРЭГҮҮДЫЕ БҮРИДҮҮЛХЭ, ТУГАЛНУУДЫЕ ЗАЯДАХА ҮНЕЭДЫЕ ШЭЛЭН ОЛОХО ТУШАА

Совхоздо гү, али колхоздо тугалнуудые үнеэдтэ заядажа түлжүүлхын тула нэгэ бүлэг гү, али хэдэн бүлэг үнеэдые илгажа, тус бүридэнь hү шэмыень харалсажа байгаад, 2-hoo 12 хүрэтэр, мүн олоншье тугал тэжээхые тодорхойлдог.

Үнеэдэй тугаллаhан сагыень хаража, иимэ бүлэгүүдые бүридхэдэг. Тугалнуудые тэжээхын тула имаг-тал үбшэ хабшагүй, hайн тамиртай, нэн түрүүн хүгшэншэг, hү шэмэ багатай, хатуу хүхэтэй үнеэдые илгажа абадаг.

Тугалнуудые заядажа тэжээхын тула hая тугаллаhан үнеэдые абаха хэрэгтэй. Түрүүшынхеэ тугаллаhан үнеэдые hара соо hаажа үзөөд, hү шэмыень тодорхойлоод, тугалнуудые табихада болохо.

2. ҮНЕЭДТЭ ЗАЯДАХА ТУГАЛНУУДЫЕ ШЭЛЭН ОЛОХО

hая түрэhэн тугалые уурагайнь үедэ (4—5 үдэр) эхэдэнь хүхүүлхэ гү, али эхынь уурагые угжаар хүхүүлдэг. Уурагтай сагайнь үнгэрхэдэ тугалнуудые тэжээдэг үнеэдтэ заядадаг.

Нэгэ үнеэндэ хэды тугал табижа түлжүүлхые тодорхойлходоо үнеэнэйнь сүүдхэдээ хэды hү үгэдэгые, ажахынгаа ямар шэглэлтэйе, мүн түлнүүдые хэр түргэнөөр томо болгохо эрилтые хараада абадаг. Ямаршье ушарта тугалнуудай хүхэжэ эхилхэ үедэ тугал бүридэ 3,5—4 килограмм hү сүүдхэдээ хүртэхэ зэргэтэй. Тэжээдэг үнеэн бүридэ нэгэ үедэ түрэhэн, адлирхуу шэгнүүртэй тугалнуудые табихые оролдохо.

Үнеэдэй hаалгажа байха үедэ хэды тугал табижа түлжүүлхэеэ тодорхойлходоо иимэ тоо баримтануудые хараада абахада болохо гэбэл:

Тугалнуудые тэжээхэ үнеэдhээ урда жэлдэнь хэды литр hүн hаагдааб	Тус бүридэнь эды шэнээн hү гаргашалжа байгаад, үнеэн бүридэ хэды тугал табижа болохоб		
	Товарна фермэнүүдтэ		Племенной фермэнүүдтэ
	250 килограмм хүрэтэр	350 килограмм хүрэтэр	450 килограмм хүрэтэр
2000	8	5—6	4—5
2500	10	7—8	5—6
3000	12	8—9	6—7
4000	—	11—12	9
Хүхэхэеэ болихо үеын тугалнуудай шэгнүүрынь (килограммаар)	80—90	100—110	120—130

Үнеэн бүхэн hү шэмынгээ зэргээр hаагдажа байха үедөө гол түлэб 3 таhалжа, 5-haa 12 гү, али олоншье тугалнуудые иимэ гуримаар тэжээхэ: 5 тугал тэжээхэдээ түрүүшын ээлжээндэ—2, хоёрдохи ээлжээндэ—2, гурбадахида—1; 8 тугал тэжээхэдээ—3+3+2; 12 тугал тэжээхэдээ—4+4+4 гэхэ мэтэ.

Тугалнуудые тэжээдэг үнеэдэй үбэлдөө түрөөд, hүеэ ногоон дээрэ гаража нэмээдэг ажахынуудта тугалнуудые иимэ гуримаар үнеэдтэ табихада болохо: 5 (1+2+2); 7 (2+3+2); 9 (2+4+3) гэхэ мэтэ.

Түхэреэн жэлдэ тугалладаггүй үнеэдтэй ажахынуудта hү ехэтэй үнеэдтэ хоёрдохи, гурбадахи ээлжээндэ табиха тугалнууд үгы байжа магад. Энэ ушарта үлүү гараhан үнеэдые hаалиин гүүртэдэ ябуулдаг.

3. ТУГАЛНУУДЫЕ ҮНЕЭДТЭ ЗАЯДАХА АРГАНУУД

Үнеэдтэ ондоо тугалнуудые заядахын тула үнеэнэй өөрынгөө тугалые хүхүүлhэнэйнь хойно 10—12 часhаа бага бэшэ сагай үнгэрөөд, дэлэнгэйнь hүөөр дүүрэөд байха үедэ бэлдэгдэhэн тугалнуудаа табижа үгэдэг. Тиихэдээ уридшалан үнеэнэй дэлэнгые угааха, аршаха, hайнаар нидхэржэ үгэхэ хэрэгтэй. Тугалнуудые табихынгаа урда тээ үнеэндэ ямар нэгэн тэжээл, илангаяа таряа талханай зүйл гү, али шэмэтэ тэжээл үгэхэдэ зохистой.

Тугалнуудые үнеэнэй хажууда асарха гэжэ байхадаа тэдэнэй толгой, нюрга, ууса бэедэнь (илангаяа hүүлэйнь узуурта) тэрэ үнеэнэй hү бага зэргэ түрхижэ үгэдэг. Тугалнуудые хүхүүлхынгээ урда тээ үнеэндэ үнэрдүүлхэдэ, долёолгоходо hайн. Номгон үнеэдтэ бэлдэгдэhэн тугалнуудаа бултыень нэгэ доро табижа үгэхэдэ болохо. Зан муутайшаг үнеэдтэ түрүүн 1—2 тугалынь табяад, удаань бэшыень асардаг. Зарим ушарта тугалнуудай хүхэеэ абахадань туhалжа болохо.

Түрүүшын 2—3 үдэрэй туршада адаглажа, ямар тугалай али талын хүхэндэ дадажа байhые мэдээд, тамираар hула тугалнуудые хойто талын хүхэнүүдтэ табихые оролдохо шухала.

Тугалнуудые хүхүүлхэдээ үнеэнэй хойто хүлнүүдые хабидажа болохогүй. Хэрбээ үнеэнэй хүлые хабидабал, тугалнууд—5—7 минутын туршада hүень хүхэжэ дууhаад, хооhон хүхые дэхэжэ болохо бшуу. Энэ ушарта үнеэн байжа ядаад, хайража эхилдэг. Тиимэhээ тугалнуудаашье, өөрыгөөшье эбэрээжэ болохо ха юм.

Үнеэдтэ хоёрдохи, гурбадахи ээлжээнэй тугалнуудые заядахадаа түрүүшынхидээл адли арга баримталдаг.

4. ТЭЖЭЭДЭГ ҮНЕЭДhЭЭ ТУГАЛНУУДЫЕ hАЛГААХА САГ

Хоёр тугалые хүхүүлдэг, мяхалиг бэетэй үнеэдhээ тугалыень 7—8 hаратай болгожо, hаагдаха сагайнь дүүрэхэ тээшэ hалгаадаг. Тугалнуудые бүлэг бүлэгөөрнь хэдэн ээлжээндэ табижа түлжүүлдэг hү шэмэтэй үнеэдhээ, хэр hайн тэжээлээр хангагдажа байhыень хараада абалсажа, тугалнуудыень 70—90 хонуулаад hалгаажа болохо. Тиихэдээ тугалнуудай ямар ээлжээндэ хэды саг соо хүхэжэ байхань ондо ондоо байжашье магад. Хэрбээ эрхим hайн үүлтэрэй буха тугалнуудые түлжүүлхэдээ хүхэдэг сагыень ехэ болгожо болохо.

5. ҮНЕЭДЫЕ, ТУГАЛНУУДЫЕ ЗҮБӨӨР ЭДЕЭЛҮҮЛХЭ, ХАРУУhАЛХА

Тугалнуудые тэжээжэ байhан үнеэд элдэб янзын тэжээл, тэрэ тоодо минеральна тэжээл хүсэд хүрэхөөр эдихэ зэргэтэй. Иимэ үнеэд hаалиин гүүртын үнеэдhээ дутуугүй эдеэлүүлэгдэхэ, харууhалагдаха ёhотой.

Тугалнуудые тэжээжэ байhан үнеэдые богонихоншье болзорто тэжээлээр таhалдуулжа болохогүй. Хэрбээ үнеэнэй тэжээлээр дуталдабал, тугалнуудынь ааляар ургаха, тамирынь муудаха байна бшуу.

Зунай сагта тугалнуудые тэжээжэ байhан үнеэдтэ эгээн hайн бэлшээри үгтэжэ, фермын хажууда гү, али зуhалангай дэргэдэ олон жэлэй, мүн нэгэшье жэлэй ногоон таригдаhан, hайн уhалууритай байха зэргэтэй.

Тугалнуудта үбhэ (зунай сагта ногоо), шэмэтэ тэжээл, таряа талханай зүйл болон минеральна тэжээл багаhаань хойшо эдюулжэ hургаха. Иимэ тэжээлээр тугалнуудые хүхэжэ байха үедэнь, мүн болиhоншье хойнонь, ажахыдаа зохёоhон тусхай гуримай ёhoop эдеэлүүлжэ байха шухала.

Түрүүшын 10—15 үдэрэй туршада үнеэдые тэжээжэ байhан тугалнуудтайнь суг хотондо байлгажа харууhалхада зохид. Саашанхи үедэнь үнеэдые тэжээдэг тугалнуудтайнь суг бүлэг үнеэдээр байлгахада гү, али амяарыншье харууhалхада хамаагүй. Нэгэ таhалгада тугалнуудые тэжээдэг 4—5 үнеэ байлгажа болохо юм.

Зунай бэлшээриин үедэ үнеэдые тэжээдэг тугалнуудтайнь суг ябуулдаг. Тиихэдээ нэгэ гүүртэдэ 50—75 үнеэ, 100—150 тугал байлгаха; бүлэг тугалнуудые хэдэн ээлжээгээр түлжүүлдэг ушарта нэгэ гүүртэдэ 25—30 үнеэн, 100—120 тугал байжа болохо.

Хэрбээ бэлшээриинь фермэhээ холо байбалнь, үнеэдые тугалнуудтайнь суг зуhаланда гаргахада hайн. Зунай байрада хушалтатай, гурбан талаhаа хаалтатай дал баригдаха зэргэтэй. Тэрэ далда тугалнууд бороо, hалхинhаа хородог юм.

Инвазионно (диктиокаулез) үбшөөр hэжэглэгдэhэн ажахынуудта үнеэдыень тэжээжэ байhан тугалнуудhаань амяарынь адуулха хэрэгтэй. Энэ ушарта тугалнуудые сүүдхэдээ гурба дахин хүхүүлхэ, хоёр hаратай болоходонь хоёр дахин—үглөөгүүр бэлшээридэ гарахынь урда тээ, үдэшэлэн бэлшээриhээ ерэhэн хойнонь хүхүүлжэ болохо.

Иимэ үнеэдые, тэжээгдэдэг тугалнуудые байлгахын тула тугалнуудай типовой байрануудые, мүн малай жиир байрануудые гаргаша багатайгаар тааруулжа болохо байна. Эдэ байранууд Союзай дундахи, хойтохи районуудта потологтойгоор баригдаха зэргэтэй.

Тугалнуудые хоёр хоёроор гү, али бүлэг бүлэгөөр үнеэдтэ табижа түлжүүлхэ ушарта малай ямар байра түхеэрхэ тушаа тусхай проект Зүүн Урдахи хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын институт болон «Росгипросовхозстрой» тодорхойлон зохёогоо.

Үнеэдтэ тугалнуудые хоёр хоёроор табижа түлжүүлхэ ушарта ажахыда бии байhан тугалай байрые хэрэглэхэдээ урдынь жэжэ таhалгануудые болюулжа, үнеэдые тэжээжэ байhан тугалнуудтайнь түрүүшын 10—15 үдэрэй туршада байлгаха тусхай таhалга түхеэрхэдэ зохистой. Мүн иимэ таhалгада бүлэг тугалнуудые тэжээдэг үнеэдшье байлгагдажа болохо.

622 дүрбэлжэн метр шалатай «гипросельхозой» зохёоhон тугалай № 0124 түхэлэй типовой байрые тааруулжа, тэндэ 52 үнеэе 90—100 тугалтайгаар байлгажа болохо юм.

Бүлэг тугалнуудые тэжээдэг үнеэдтэй ажахынуудта иимэ типовой байрые тааруулхадаа жэжэ таhалгануудай орондо 18 үнеэдэй, 138 хүхүүли, эхэhээ hалгаагдаhан тугалнуудые байлгахаар таhалгануудые түхеэрхэ.

Тугалнуудые тэжээдэг үнеэдые байлгахын тула жиир байрануудые тааруулха тушаа ороной дундахи, хара хүрьhэгүй газартай районуудта газар элдүүрилхэ научно-шэнжэлэлгын институт угаа зохид hанамжа оруулhан байна. Тугалай байрын хойто захаар үнеэдые байлгаха байра түхеэрээд, урда захаарнь тугалнуудай таhалга (таhалга бүридэнь 4 тугал байхаар) хэгдэнэ. hалхинай hэтэ үлеэжэ байхагүйн тула тугалнуудай таhалгануудай хоорондохи ханые забhаргүйгөөр хэхэдэ зохид.

Тугалай таhалгын үүдэ нээхэдэ тэрэнь шабааhа сэбэрлэдэг ябасые хаажа, тугалай эхэдээ ошохо харгынь нээгдэжэ үгэнэ. Тиин энэ ушарта тугалнууд ондоо үнеэндэ орохо аргагүй болоно. Тугалай байрын доторхи таhалгануудай үндэрынь 140 сантиметр шахуу байха зэргэтэй.

Жиир байрые иигэжэ тааруулхадаа иимэ эрилтэнүүдые баримталха шухала гэбэл: таhалга соо тугал бүридэ 1,3 дүрбэлжэн метрhээ бага бэшэ зай хэрэгтэй; үнеэнэй байха газарай үргэниинь 220 сантиметрhээ доошо бэшэ, дүрбэн тугалай шахасалдангүй эхэеэ хүхэхэ аргатай байха; байрань hаруул, хуурай, hалхи hүрьехэгүй байха ёhотой.

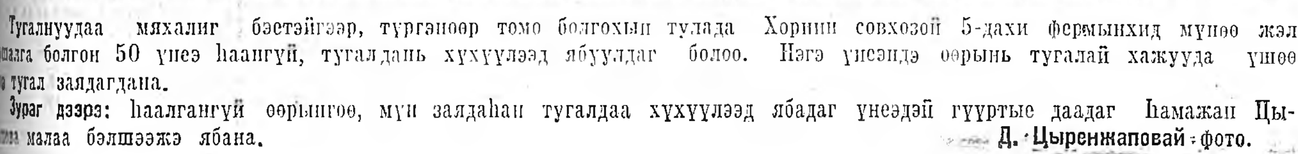
Мүн энэ янзаар тугалнуудые тэжээжэ байhан үнеэдэй зундаа байха хушалтатай далнуудые түхеэрхэ шухала.

Үбэлжэлгын үедэ тугалнуудые ходо hэлгэгдэжэ байдаг гү, али тон зузаан дэбисхэр дээрэ байлгаха. Тиихэдээ тугалнуудай дэбисхэр саг үргэлжэ хуурай, зузаан байха зэргэтэй.

Нэгэ-хоёр үдэртэй болоод байхадань бүхы тугалнуудай шэхэндэнь тэмдэг гү, али номер хэдэг; тугалнуудай 5—10 хоногтой болохолоорнь эбэр ургаха газартань эхүүн калий гү, али эхүүн натрий түрхидэг; мяханда түлжүүлэгдэхэ эрэ тугалнуудые хоёр hаратай болоторнь шэмхэдэг. Тугал бүхэниие түрэхэдэнь, мүн хүхүүлхэеэ болиходонь эрхэбэшэ шэгнэхэ.

Үнеэндэ хоёр хоёроор табижа түлжүүлhэн тугалнуудые хүхэхэеэ болихолоорнь (найма шахуу hаратай болоходонь) хоёр hүрэг болгожо хубааридаг: нэгэнь эмэ, нүгөөдэнь эрэ буруунуудай гүүртэнүүд бүридхэгдэдэг. Үнеэндэ тугалнуудые бүлэг бүлэгөөр ээлжэлүүлэн табижа түлжүүлдэг ушарта иимэ гүүртэнүүдые тугалнуудай 6 hаратай болохолоорнь бүридхэдэг.

Энэ методическа заабари Зүүн Урдахи хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын институдаар, ороной дундахи, хара хүрьhэгүй районуудта газар элдүүрилхэ научно-шэнжэлэлгын институдаар, мүн СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын мал ажал эрхилдэг Главна инспекцеэр зохёогдоhон байна.

Тугалнуудаа мяхалиг бэетэйгээр, түргэнөөр томо болгохын тулада Хориин совхозой 5-дахи фермынхид мүнөө жэл [ту]ршалга болгон 50 үнеэ hаангүй, тугалдань хүхүүлээд ябуулдаг болоо. Нэгэ үнеэндэ өөрынь тугалай хажууда үшөө [...] тугал заядагдана.

Зураг дээрэ: hаалгангүй өөрынгөө, мүн заядаhан тугалдаа хүхүүлээд ябадаг үнеэдэй гүүртые даадаг hамажап Цы[...] малаа бэлшээжэ ябана.

Д. Цыренжаповай фото.

Эдэбхитэй луговод

Хэжэнгын «Коммунизм» колхозой холын Хүлтисоон ошохонь энэ зунай шабар шабхатайда угаа бэрхэтэй. Хэдэн олон гол горхон, хүндынүүдые гаталжа, Бамбын адаг хүрэхэт. Тиигээд баруун бэеэрнь үгсэхэдэ хэды hубаг-канава дайралдаха. Ойр зуура ябаад байхада баруун тээhээ ороhон жаахан хүндыдэ үбhэшэнэй отог харагдаха. Эгээл эндэ колхозой эрхим луговодуудай нэгэн, 77 наhатай Санжи Маниев ажаллана. Ажалша бэрхэ энэ үбгэжөөл жэл бүри 500 га сабшалан даажа абаад, тэрэнээ шадамар зүбөөр уhалжа, баян ургаса ургуулдаг заншалтай.

Зондоо хүндэтэй болоhон энэ луговодтой ажал дээрэнь уулзажа, дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэхэдэ ухаа абахаар, ажалай эдэбхи үүсхэл түрэхөөр байна.

— Даажа абаhан газарhаам яhалал олон hүри үбhэн абтанхай даа. Тиигээд зун бүри өөрөө үбhэ сабшагшаб. Мүнөө жэл бороо хура үбhэшэдые hаатуулна. Тиигээшье хадань 400-гаад бухалтай болооб. Хахадынь hүрилэгдэнхэй. Намар орой болотор сабшахадаа үшөө олохон бухалтай болоно бэзэб, — гэжэ Санжи үбгэжөөл намдууханаар хэлэнэ.

Байгша ондо жэл хахадай тэжээл ниитынгээ малда бэлдэхэ мүрысөөнэй дэлгэрхэдэ Санжи үбгэжөөл халуунаар дэмжэhэн юм. Даажа абаhан сабшалангаа эртээнhээ хойшо эрхимээр харууhалаад, утэгжүүлээд, уhалаад, үндэр наhатай болобошье, үбhэшэдөөр сугтаа ажаллажа ороо hэн.

— Санжи үбгэжөөлнай минил hуужа шадахагүй, заяанай ажалша, нягта, оролдосотой хүн даа,— гэжэ нютагаархидынь хэлсэдэг.

Д. Дамдинов.

Каракуль хонидой отарада

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишод Сандаковтан каракуль үүлтэрэй 196 эхэ хонидые үглөөнэй бүрүүлээр тооной туужа гараад, үдэшын харанхы болотор адуулжа, тобир тарган болгонхой. Энэ зун эдэ хонидhоо 166 хурьга абаад, нэгэшье толгой гарзалуулангүй түлжүүлбэ. 3 центнер үлүүтэй шэрүүн нооhо хайшалжа, гүрэндэ тушааhан байха юм.

Үнгэрэгшэ hарада эдэнэй түлжүүлhэн 64 эмэ хурьгад ондоо отара болгон илгагдаба. Мүнөө хонидоо ороондо оруулжа эхилээ. Шэнэ жэлэй эхеэр 200 шахуу хурьга абахаар хараална.

— Эдэбхитэй, шадамар хүнүүд заабол амжалта туйладаг. Нимбу Дулма хоёрой ажал энээнhээ удхатай. Эдэнэр найдабариемнай хүсэлдүүлээ. Колхозой шэнэ hалбари—каракуль хонидые үсхэбэрилхэ хэрэг ашаг олзотой. Жэшээлхэдэ, 102 толгой нарай хурьгадай арhа худалдажа, колхознай 32 мянга хахад шахуу мүнгэн олзо энэ жэлдэ абаа. Жэл соо нэгэ хонин 300—500 түхэригэй олзо үгэжэ шадаха байна,—гээд колхозой партийна комитедэй секретарь Цэндэ Цыренжапович Будаев хөөрэнэ.

Хонишод Сандаковтан КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ улам эршэ зоригтойгоор ажаллажа, каракуль хонидые Бурят орондо нютагжуулаад, бүри ехэ ашаг олзо абахаар шиидэбэ.

Ц. Гомбын.

Сэлэнгэ.

Тарган мяха тушаахань

Энэ жэл «Улаан Оронго» (Иволга) колхоз бэлшээн таргалуулагдаха мал илгахадаа залуу эрэ малай тусхай гүүртэнүүдые эмхидхэhэн байна. Түрүүлэн шэгнэхэдэ 100—150 килограмм шэгнүүртэй байhан эдэ малаа тус бүридэнь 250—300 хүргөөд, намар, үбэлдөө гүрэндэ тушаахаар тэндэхи малшад шиидэhэн юм.

Колхозой дүршэлтэй малшад уялгаяа бэелүүлжэ байнхай. Илангаяа Эбэр Тала, Культура, Янгаажин гэжэ газарта байрлаhан малшад малайнгаа шэгнүүр ехээр нэмээгээ. Жэшээлбэл, мал адуулагша Зандра Ринчинов зунай гурба hара соо хашарагуудайнгаа толгой бүхэнэй шэгнүүр 70 килограммаар нэмээhэн байна.

— Хабар эртэ үбhэ тэжээл хомор, малда гайтайхан байгаа. Тиигэбэшье hаань концентрат, үбhэ, hолоомо яhала эдюулээ hэмди. Хүшэ шадалаа алдаагүй. Июнь hараhаа эхилжэ хашарагууднай шэгнүүрээ ехээр нэмээ даа. Мүнөө тус тустаа 230-аад килограмм татана,—гэжэ мал адуулагша Зандра хөөрэнэ.

Залуу малшад Дулма Тарбаева, Соня Сандакова гэгшэд харууhалжа байhан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүр түрүүшынхидэ орходоо табин процентээр дээшэлүүлээ.

Оронгын малшад октябрь, ноябрьда малдаа ногоон тэжээл, ороохо таряанай зүйл эдюулжэ, зүбөөр адуулаад, хашарагуудай толгой бүхэнэй шэгнүүр 250—300 килограмм болгохо хүсэлэнтэй.

Б. Бадмаев.

Хилын саанаһаа

Софидо баярай заседани болобо

СОФИ, сентябриин 8. (ТАСС). Болгарида социалистическэ революциин болоһоор 15 жэл гүйсэһэнэй ойн һайндэртэ зорюулагдаһан баярай заседани Софидо мүнөөдэр болоо. Болгариин парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд, гадаадын оронуудһаа ерэһэн делегацинууд, тэрэ тоодо Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь В. И. Устинов түрүүтэй Советскэ Союзай делегаци баярай заседанида хабаадалсаа.

Болгариин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Тодор Живков баярай суглаае нээгээ. Национальна һайндэр тухай Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Антон Югов элидхэл хэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-дэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын телеграммын текстые суглаанда хабаадагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

„Һайн һайхан туһаламжын толотомо үльгэр жэшээ"

ПХЕНЬЯН, сентябриин 8. (ТАСС). Научно-шэнжэлэлгын атомна центр байгуулха, атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар КНДР-тэ Советскэ Союзай техническэ туһаламжа үзүүлхэ тухай хэлсээнэй үсэгэлдэр Москвада баталагдаһан тушаа мэдээсэлые КНДР-эй ажалшад угаа ехэ баяр баясхалантайгаар угтаа.

Советскэ Союзай болон КНДР-эй правительствонуудай хоорондо баталагдаһан энэ хэлсээн хоёр ороной арадуудай хоорондохи аха дүүгэй бата бэхи хани барисаае харуулхаһаа гадна, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үндэһэлэн һайн һайхан туһаламжа үзүүлгын баһа нэгэ толотомо үльгэр жэшээ болоно гэжэ «Нодон Синмун» газетэ мүнөөдэр бэшэһэн байна.

Совет арад Корейн арадта сүлөөлэгдэһэнһөөнь хойшо һайн сэдьхэлэй угаа ехэ туһаламжа үзүүлээ. Научно-шэнжэлэлгын атомна центр байгуулха, атомай хүсэ амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар Советскэ Союзай туһаламжа баһа нэгэ үнэтэ бэлэг болохоһоо гадна, КНДР-эй арадай ажахые саашадань түргэнөөр хүгжөөхэ шэнэ зам нээжэ үгэхэ байна.

Атомай хүсэнэй талаар уласхоорондын агентствын конференци

ВАРШАВА, сентябриин 8. (ТАСС). Атомай хүсэнэй талаар уласхоорондын агентствын конференци мүнөөдэр эндэ нээгдээ. 26 оронинс түлөөлһэн 200 шахуу эрдэмтэд конференциин хүдэлмэридэ хабаадана. Польшын хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Польшын правительствын зүгһөө Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Ярошевич конференцидэ хабаадагшадые амаршалаа.

Атомай хүсэнэй талаар уласхоорондын агентствын главна директор Стерлинг Коул үгэ хэлэхэдээ, атомай хүсэнэй талаар уласхоорондын агентствын ажал хүдэлмэри тухай хөөрөө. «Радиациин хүсэтэ эшэ үндэһэн, тэрэниие хэрэглэхэ аргануд» гэһэн асуудалые дэлхэй дээрэхи ядерна шэнжэлэлгын томо центрнүүдые, научна институдуудые түлөөлһэн элитэ ехэ мэргэжэлтэд конференциин түрүүшын пленарна заседани дээрэ зүбшэжэ ороһон байна.

Асуанска хаалта барихадань Советскэ Союз туһална

КАИР, сентябриин 8. (ТАСС). Асуанска хаалтын түрүүшын ээлжээе барилгада Советскэ Союзай зүгһөө техническэ туһаламжа үзүүлхэ, түхеэрэлгэнүүдые үгэхэ тухай генеральна хэлсээндэ мүнөөдэр эндэ гар табигдаа.

Бүхы проектнэ, шэнжэлэлгын хүдэлмэриие советскэ мэргэжэлтэд дүүргэхэ гэжэ генеральна хэлсээнэй ёһоор хараалагданхай. Хаалтые барилгада хэрэгтэй элдэб түхеэрэлгэнүүд, транспортна хэрэгсэлнүүд 1959—1963 онуудта Советскэ Союзһаа эльгээгдэхэ байна. Энэнь мүнөө жэлэй октябрь-ноябрьһаа эхилхэ юм.

Генеральна хэлсээнэй ёһоор, гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдые бариха талаар шадабари ехэтэй советскэ мэргэжэлтэд Египедэй райондо эльгээгдэхэ байна.

Уласхоорондын оршон байдалые шахардуу шанга болгохо гэһэн һэдэлгэ

Аюулгүйн Соведэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 8. (ТАСС). Аюулгүйн Соведэй заседани үсэгэлдэр үдын хойно болоо. Лаосой хаанта правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министрын бэшэгые хаража үзэхын тулада ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельдын гуйлтаар энэ заседани яаралтайгаар зарлагдаһан байгаа. Вьетнамай Демократическа Республика эзэрхэг түримхэй ябуулга хэнэ гэжэ Лаосой хаанта правительство энэ бэшэг соогоо ямаршье үндэһэ баримтагүй гэмнэлтэ хэһэн, тиигээд Лаосто, ООН-эй тусхай зэбсэгтэ хүсэнүүдые эльгээжэ, туһалхые ООН-ие гуйһан байна.

Аюулгүйн Соведэй Түрүүлэгшэ Италиин түлөөлэгшэ Ортона заседаниие нээхэ зуураа, Вьетнамай Демократическа Республикын премьер-министр Фам Ван Донгын нотые сентябриин 4-дэ абаһан тухайгаа Соведэй гэшүүдтэ мэдээсээ. Тус ното соогоо Вьетнамай Демократическа Республикын правительство иигэжэ мэдүүлһэн байна. Энэ хардалга гүрдэлгэ хэһэн мэдүүлгые, Фуи Сананиконой правительствын ямаршье удхагүй энэ гуйлтые Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци буруушааха ёһотой.

Аюулгүйн Соведэй заседани зарлалгые, тэрэнэй зүбшэхэ зүйлые зүбтүүлхэ гэһэн һэдэлгэ ООН-эй генеральна секретарь хэһэн байна.

Удаань Советскэ Союзай түлөөлэгшэ А. А. Соболев үгэ хэлээ. Аюулгүйн Соведэй заседани ажал хүдэлмэреэ эмхидхэхэ гуримые эбдэн зарлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, А. А. Соболев иигэжэ мэдүүлээ. Лаостохи байдал тухай асуудалые Соведэй зүбшэхэ зүйлдэ оруулхые советскэ делегаци буруушаана.

Уласхоорондын шахардуу шанга байдалай һуларха шэнжэ тэмдэгүүдэй үзэгдэжэ байһан үедэ Лаосой ООН-дэ хандаһанда, энэ асуудалай Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ зүбшэгдэхэ гэжэ байһанда Аюулгүйн Соведэй гэшүүдэй анхаралые А. А. Соболев хандуулаа. «Лаосой асуудалые» зүбшэн хэлсэлгэдэ табижа байһан ушар уласхоорондын байдалые шахардуу шанга болгохо гэһэн зорилготой бэшэ гү? Энэ талаар үүсхэл гаргагшад энэ хорото муухай хэрэгыень советскэ делегаци дэмжэхэгүй гэжэ мэдэг лэ. Лаостохи байдал тухай асуудалые зүбшэхэ зүйлдэ оруулхые буруушаажа советскэ делегаци дуугаа үгэхэ гээд, А. А. Соболев онсолон тэмдэглээ.

Зүбшэхэ зүйлэй түлөө дуугаа үгэһэнэй һүүлээр, зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудал тушаа ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельд үгэ хэлээ.

Лаостохи байдал тушаа материалнуудые шэнжэлхын, тиигээд Аюулгүйн Соведтэ элидхэл хэхын тулада Аргентинын, Италиин, Японой, Тунисай түлөөлэгшэдһөө Аюулгүйн Соведэй тусхай подкомитет байгуулха гэһэн резолюциин проектые США-гэй түлөөлэгшэ Лодж США-гэй, Англиин, Франциин зүгһөө дурадхаһан байна. Тиихэдээ Лаосто газаа талаһаань аюул тохёолдоно гэһэн хэбэртэйгээр буржуазна хэблэлэй толилһон харата муухай мэдээсэлнүүдые тэрэ урдаа барина.

Франциин, Англиин, Японой, Канадын, Аргентинын, Тунисай түлөөлэгшэд, мүн чанкайшист резолюциин энэ проектые дэмжээ.

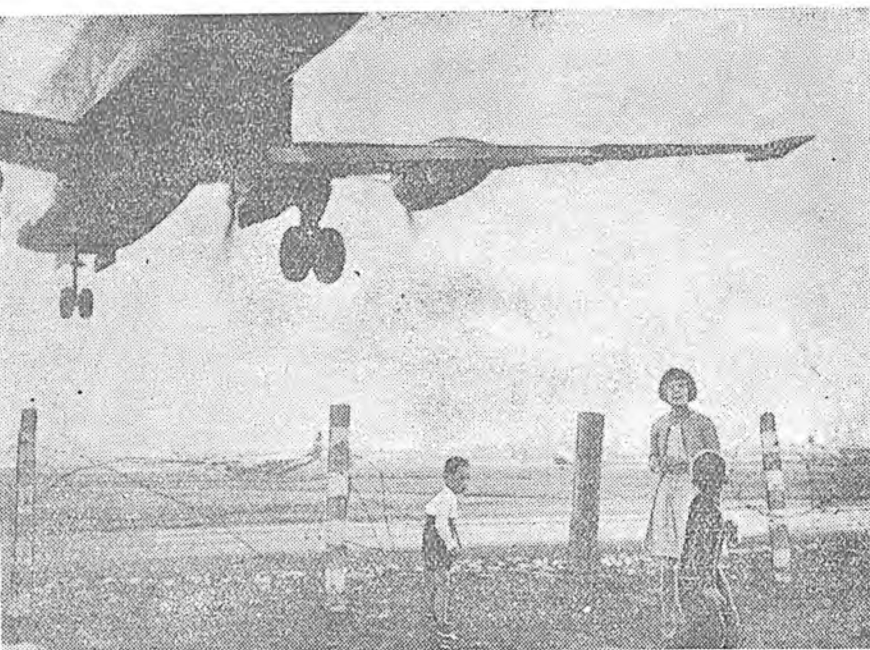
НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 8. (ТАСС). Аюулгүйн Соведэй сентябриин 7-ной үдэшын заседани дээрэ Советскэ Союзай түлөөлэгшэ А. А. Соболев түрүүлжэ үгэ хэлээ. Аюулгүйн Соведэй ехэ тааруугүй байдалда ороод байһанда Соведэй анхаралые тэрэ хандуулаа. Лаостохи байдал тухай асуудал Аюулгүйн Соведэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаагүй байбашье, харин энэ асуудал хүсэд дэлгэрэнгыгээр зүбшэгдэжэ байна гэжэ тэрэ хэлээ. Соведэй бүхы гэшүүд һанамжануудаа хэлэхэһээ гадна, уласхоорондын шэнжэтэй тодорхой хэмжээнүүдые абаха тухай дурадхалнуудые оруулна. Эдэ дурадхалнуудай бэелүүлэгдэхэ болоо гээшэ һаань, Лаостохи, мүн дэлхэйн энэ райондохи бүхы оршон байдалда тон муу нүлөө үзүүлхэ байна гэжэ А. А. Соболев саашань хэлээ.

Женевскэ болон Вьентьянска хэлсээнүүдые Лаосой мүнөөнэй правительствын эбдэһэнһээ уламжалан, Лаосто иимэ аюултай байдал тохёолдобо гэжэ бүхы баримтанууд гэршэлэн харуулна. Индохитад тушаа Женевскэ хэлсээндэ хабаадагша, тэрэнэй түрүүлэгшэнэрэй нэгэн байһан Советскэ правительство Женевскэ хэлсээнүүдые наринаар сахихые оролдодог байгаа, оролдоношье. Тиихэдээ Лаостохи байдалые гуримшуулхын тулада эдэ хэлсээнүүдые дахяад наринаар сахидаг болохо шухала гэжэ тоолоно. Ондоо ямаршье зам, илангаяа Лаостохи уласхоорондын комиссиин хуулита үүргээ бэелүүлхэ арга боломжыень хаһаха гэһэн зам Женевскэ хэлсээнэй хүсыень бууруулжа, Индохитадтахи амгалан тайбан, аюулгүй байдалай үндэһэ һууриие эбдэһэн ябадал болохо байна гэжэ А. А. Соболев саашань хэлээ. Мүрдэлгэ хэхэ подкомитет байгуулха тухай США-гэй делегациин дурадхаһан резолюциин проект Женевскэ хэлсээнүүдые эбдэхээр алхам хэхыень Аюулгүйн Соведтэ дурадхаһан ябадал болоно гээд А. А. Соболев онсолон тэмдэглээ. Амгалан тайбан байдал хангахын түлөө гол харюусалгые даадаг Аюулгүйн Совет уласхоорондын хэлсээнүүдые һуларуулха зорилготой хэмжээ-ябуулгануудые дэмжэжэ шадахагүй байна. Подкомитет байгуулха тухай дурадхалые советскэ делегаци буруушаажа дуугаа үгэхэ.

Советскэ түлөөлэгшын эрид шууд буруушаабашье, Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ резолюциин проектые үндэр дуунда табяа. Тэрэнэй түлөө Аюулгүйн Соведэй 10 гэшүүн дуугаа үгөө. Советскэ Союзай делегаци арсажа дуугаа үгэһэн байна.

Дуугаа үгэлгын һүүлээр СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Соболев иигэжэ заагаа. ООН-эй Уставые эбдэн, Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүдэй нэгэнэй зүбшөөлгүйгөөр, ажал хүдэлмэреэ эмхидхэхэ гуримые сахингүйгөөр һайшаагдаһан энэ резолюци хуулиин хүсэтэй байжа шадахагүй.

Сентябриин 8-най үглөөгүүр нютагай сагаар 1 час 15 минутада (Москвагай сагаар 8 час 15 минутада) Аюулгүйн Соведэй заседани хаагдаа.

Япон. Американ авиационно базанууд шадар һуудаг хүн зон дээгүүр самолёдууд таһалгаргүй ниидэжэл байдаг. Сунакавада (Токио шадарай һуурин) наадажа байһан үхибүүдэй толгой дээгүүр самолёт ниидэжэ ябана.

Джапан пресс агентствын фото.

Алжирай асуудалаар ФКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой мэдүүлгэ

ПАРИЖ, сентябриин 8. (ТАСС). Алжирай асуудалаар Франциин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй политбюро мэдүүлгэ толилоо. Алжиртахи шуһата дай болюулхые хүсэдэг бүхы хүсэнүүдэй эмхидэн жагсахань тон шухала гэжэ мэдүүлгэ соонь онсолон тэмдэглэгдэнэ. Алжирта таба шахуу жэл соо үргэлжэлжэ байһан дайн байлдаанай шалтагааниинь юуб гэхэдэ, Франциин засаг түрые баригшад алжир арадай национальна эрилтые хангахаһаа арсана гэжэ зааха зуураа, ФКП-гэй ЦК-гэй политбюро иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. Энэ дайн байлдаа болюулхые диилэнхи олонхи французууд хүсэнэ. «Шанга засагай тогтоогдоһонһоо хойшо, энэ дайн байлдаан бүри һүжэржэ, улам шэрүүн шанга боложо байна» гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

«Алжиртахи дайн байлдаае үргэлжэлүүлгэ орон дотор фашизм тогтоохые һанаашалдаг этэгээдүүдэй ябуулгые хүнгэдхэжэ үгэнэ. Энэ дайн Тунистай, Мароккотой, бусад олон оронуудтай Франциин харилсаае муудхаана. Тус дайн байлдаан Фрациин нэрэ хүндыень хухална» гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байна.

Алжир тушаа Франциин правительствын бэелүүлдэг политика хоёр удхатай, мэхэтэй политика болоно гэжэ Франциин Коммунистическэ партиин хүтэлбэри тоолоно.

«Бэеэ даанхай байдалтай болохые эрмэлзэдэг колониин арадуудай эрилтэнүүдые Франциин буржуазиин шиидхэжэ шадахагүй байһые мүнөөнэй байдал гэршэлэн харуулна» гэжэ зааха зуураа, Франциин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй политбюро иигэжэ мэдүүлнэ. Франциин бэелүүлдэг политика урагшагүйдэн буруутаһан, ороной национальна аша туһада харша политика болоно. Франциин нэрэ хүндые һэргээхын тулада колони эзэмдэхэ гэһэн али бүхы һанаашалгаяа орхихо, бэеэ даанхай байдалыень, тэгшэ эрхыень үнэн сэхээр мэдэрхэ, али алиндаа ашатай туһатай байха ябадалда үндэһэлэн, эрхэ сүлөөтэй болоһон оронуудтай, илангаяа Алжиртай шэнэ харилсаа тогтоохо хэрэгтэй гэжэ ФКП заана.

Эб найрамдалые эрмэлзэн хүсэжэ байһанаа али бүхы аргаар харуулхын тулада хүсэлэл оролдолгоёо, үүсхэл эдэбхиеэ арьбадхахыень хүдэлмэришэн ангиие, бүхы ажалшадые, республиканецуудые, эрэшүүл болон эхэнэрнүүдые Франциин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй политбюро уряална.

Вьетнамай Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ХАНОЙ, сентябриин 8. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ мүнөөдэр мэдүүлгэ хээ. Тиихэдээ, Вьетнамай Демократическа Республикые Лаосой хаанта засагаархидай шэнээр хардаһыень тэрэ буруушааһан байна. Вьетнамай информационно агентствын дамжуулһанай ёһоор, Лаосой армиин генеральна штабай начальник Ратикон гэгшын ямаршье үндэһэ баримтагүй хардалга гүрдэлгые ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшэ эрид шууд буруушаагаа. Америкын Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Вьетнамай арадай армиин гурба шахуу батальон, таи болон вьетнамецуудһаа холижо бүридүүлэгдэһэн нэгэ батальон Фонг-Сали провинцида (Лаос) ябуулга хэжэ байдаг гэһэн хэбэртэйгээр Ратикон мэдүүлһэн байгаа.

Лаосой дотоодын хэрэгүүдтэ Америкын империалистнуудай, СЕАТО гэжэ сэрэгэй эзэрхэг түримхэй бүлэглэлэй бүри ехээр хамааралсаха шалтаг олгохо зорилготойгоор иимэ мэдүүлгэ хэгдэһэн байна гэжэ ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшэ заагаа.

Мексикэдэ советскэ артистнуудай табиһан концертнүүд ехээр һонирхогдобо

МЕХИКО, сентябриин 7. (ТАСС). Зураглан харуулгын искусствын национальна институдай уряалаар Мексикэдэ ерэһэн М. Е. Пятницкиин нэрэмжэтэ ород арадай хор үсэгэлдэр үдэшэ эндэхи зураглан харуулгын искусствын ордон соо түрүүшын концерт табяа. 2.000 хүнэй һууритай харалгын зал соо хүн зон дүүрэтэрээ суглараһан байгаа. «Цвети наш край», «Степь, да степь кругом», «Подмосковные вечера», «Русская красавица», «Русский перепляс» болон бусад ород арадай дуунууд дуулагдаһан, хатарнууд наадагдаһан байна.

Концертые хүн зон ехээр һонирхоо. Концертын һүүлээр нэрьемэ альга ташалган болоо.

„Хойто Африкада атомна бомбо туршуулхагүйбди"

Сахарада атомна зэбсэг туршаха гэжэ Франциин правительствын һанаашалжа байһые дэлхэйн олониитэ эрид шууд буруушаана. Африкада атомна зэбсэг туршалтые хорихо тухай тэндэхи арадуудай хэдэг зүб зүйтэй эрилтэнүүдые арадууд улам ехээр дэмжэдэг боложо байна.

Сахарада атомна зэбсэг туршаха гэжэ Франциин бэлэдхэжэ байһые буруушаахын тулада зарлагдаһан суглаанай хаагдаһанай һүүлээр, сентябриин 7-ной үдэшэ Каирта олон зоной хабаадалгатай демонстраци болоо. Энэ демонстрацида дурсагдаһан суглаанай делегадууд, ОАР-эй олониитын, профсоюзна организацинуудай түлөөлэгшэд, студентнүүд хабаадаа. Африка түбиин арадуудта хоротой, гэмтэ муухай түсэб Франциин зонхилхы хүнүүдэй зохёожо байһые буруушааһан ехэ митинг «Аль-Гумхурия» гэжэ талмай дээрэ болоо. ОАР-эй «национальна союзай» генеральна секретарь Анвар Садат, ОАР-эй Гэгээрэлэй министр Камаль эддин Хусейн, олониитын, һурагшадай түлөөлэгшэд сугларагшадта хандан үгэ хэлээ. Франциин правительствын эзэрхэг түримхэй һанаашалгануудые бүхы үгэ хэлэгшэд буруушааха зуураа, ядерна зэбсэг туршалгые хорихо эрилтэ хэһэн байна.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин (МДФЖ) секретариат Ази, Африкын оронуудай һанал нэгэдэлгын соведэй саг үргэлжын секретариадта телеграмма эльгээгээ. Франциин империализмын гэмтэ муухай түсэбүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэжэ байһан Африкын арадуудые дэмжэжэ байһанаа федерациин секретариат телеграмма соогоо элирхэйлэн мэдүүлээ. Сахарада атомна зэбсэг туршахые эсэргүүсэн буруушаахыень бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдые МДФЖ уряалһан байна.

Ази, Африкын оронуудай һанал нэгэдэлгын соведэй зарлаһан конференцидэ хандаһан ханда[…] Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин секретариат толилоо. Сахарада атомна бомбо туршаха гэжэ Франциин түсэблэжэ бай[…] ВФП-гэй секретариат буруушаа[…] байгаа.

Атомна туршалгын хүндэ хү[…] хойшолонтой байдагһаа улам[…]лан, Африкын арад зоной һа[…] сэдьхэлээ зобожо байһыень В[…] һайн мэдэнэ, тиимэһээ бэеэ да[…]хай байдалайнгаа түлөө тэмс[…] байһан Африкын арадуудые ай[…] ха гэһэн эдэ түсэбүүдые Африк[…] профсоюзуудтай хамта элирхэй[…]сэнэ. Сахарада атомна зэ[…] Франциин туршаа гээшэ һа[…] энэнь хүйтэн дай ёһотойгоор үр[…]жэлүүлһэн, мүн бүхы араду[…] эб найрамдал хүсэжэ байһан мэлзэлгэдэ зүриһэн ябадал бол[…] байна. Тиимэһээ атомна зэ[…] туршалгые болюулха тухай хэл[…]нэй урагшатай байлгада һаад т[…] татаха байна бшуу гэжэ ханда[…] соо хэлэгдэнэ.

Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай лон олониитын хамтын ябуулга аюулта түсэбүүдһээ арсахы[…] баадхажа болохо гэжэ ВФП эт[…]нэ.

«Хойто Африкада атомна бо[…] туршуулхагүйбди» гэһэн гарша[…] редакционно статья Монгол Ара[…] Республикын «Үнэн» газетэ толи[…] Дэлхэй дээрэхи шахардуу ша[…] байдалай һуларха шэнжэ тэмд[…] үзэгдэжэ байһан, мүн энхэ тай[…]наар зэргэ оршон байха ябада[…] хангаха алхамуудай хэгдэжэ […]һан мүнөө үедэ Сахарада ато[…] бомбо туршаха гэжэ Франциин […] наашалжа байһаниинь бүхы д[…] хэй дээрэхи эб найрамдалай хэр[…] тэ ехэ хоро хүргэнэ гэжэ ста[…] соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

ШАТАР Москвагайхид түрүүлнэ

Рига городто боложо байһан мүрысөөн үргэлжэлһөөр. Долоодохи уулзалгын эхилхэдэ гол түлэб хоёр команда хүсэеэ үзэлсээ. Бусад командануудта орходоо шанга гэжэ тоологдодог РСФСР-эй, Москвагай командануд түрүү һуури эзэлхын түлөө энэ уулзалгын үедэ тулалдаһан байна. Москвагайхид Белоруссиин командые 8,5:3,5 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

РСФСР-эй, Грузиин командануудай хоорондо мүрысөөнэй болоходо Ходос Габриадзе гэгшэтэй һайнаар наадажа, хамагһаа түрүүн шүүгээ. Удаань Липшиц—Дугладзе, Раковский—Джинджихашвили, Игумнова—Буукрихидзе, Щербина—Шульман гэгшэд тэнсээ. Россин түлөөлэгшэд Коноплева, Белкина, Терентьев, Захаров гэгшэд 4 очко нэмээжэ, 8:4 гэһэн тоотойгоор наадаяа дүүргэһэн байна.

Ленинградайхид Азербайджа[…] командые 10:2 гэһэн тоотойго[…] латвиинхид эстониинхидые—7:5, […]раиныхид армениинхидые—7:5 [гэ]һэн тоотойгоор шүүбэ.

Наймадахи уулзалгын эхил[…] Москвагай командын гэшүүд аз[ер]байджанайхидтай наадахадаа [б]хы 12 партииень шүүгээ. РСФСР [эй] команда эстониинхидтай наада[…] 7:5 гэһэн тоотойгоор шүүбэ. Ар[ме]ниин команда грузиинхидта 4,5[…] гэһэн тоотойгоор шүүгдээ. Ла[т]виин, Белоруссиин шатаршад […] тоотойгоор тэнсэбэ.

Һүүлшын юһэдэхи уулзал[гын] урда тээ Москвагай шатаршад 6[…] очкотой. РСФСР-эй—63,5, Ла[т]виин—55,5. Ленинградай—55, […]раинын—49,5 очкотой болоод ба[й]на.

А. Игумнов.

Колхознигууд машина, мотоциклнуудые худалдан абана

Нийтын зөөриин арьбажаха бүри колхознигуудай олзо доход улам ехэ болоно. Энээнэй ашаар Зэдын аймагай колхозуудай гэшүүд һүүлэй 2—3 жэлэй туршада өөһэдтөө машина, мотоциклнуудые олоор абаһан байна. Жэшээнь, Борьёогой Сталинай нэрэмжэтэ, колхозой гэшүүд элдэб маркын 80 гаран мотоцикл худалдан абаа. Зарим түрүү колхознигууд өөһэдтөө хүнгэн машинануудые абадаг болонхой. Аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон […]та Чойбсонов «Волга» марк[ын] машинаар гүйлгэнэ. «Коммуни[зм]» колхозой механик нүхэр Сунг[у]повай худалдан абаһан шэнэ «Москвич» машина Дэрэстэ[й] уужам талаар гүйлгэдэг бол[оо]. Тракторна бригадын бригадир […]хэр Л. Б. Балданов (Кировэй […]рэмжэтэ колхоз) мүн лэ өөрын [ма]шинатай.

Г. Ильин.

Гэмтэдые олониитэ сүүдлэнэ

Улан-Удын горпищеторгын базада ашаа шэрэгшээр хүдэлдэг Семыкин нэгэтэ үдэр эдеэ хоолой зүйлнүүдые тээжэ байтараа нэгэ мэшээг эрхим сортын талха хулуужа, 12-дохи магазинай хүдэлмэришэн нүхэр Соловейкинада үгэһэн байгаа. Энэ эхэнэр талханай хахад мүнгыень Семыкинда үгөөд, үлэгшыень өөртөө абаха һанаатай байба.

Гүрэнэй зөөридэ орогшодой хэрэгынь сүүд дээрэ харагдаха ёһотой байгаа. Гэбэшье Семыкин Соловейкина хоерой түрүүшынхеэ гэм хэһыень, нийтын хэрэгтэ ехэ аюул тохёолдуулхагүй байһыень хараадаа абажа, милициин хүдэлмэрилэгшэд тэдэнэрые олониитын үзэмжэдэ табихаар шиидэһэн юм.

12-дохи магазинай, горпищеторгын базын хүдэлмэрилэгшэд дурсагдаһан гэмтэдэй хэрэгые өөһэдынгөө суглаануудта хаража үзэһэн байна.

12-дохи магазинда суглаанай болоходо эндэ хүдэлдэг Е. Фнеткова, М. Ковалева, магазинай директор нүхэр Мерзлитин болон бусад үгэ хэлэжэ, Соловейкинагай һайнаар хүдэлдэгыень тэмдэглэхэ зуураа, гүрэнэй зөөридэ гар хүрэһэнэй түлөө тэрэниие шангаар шүүмж[э]лээ.

Удаань үгэ хэлэһэн Соловейки[на] нүхэдтөө хандан иигэжэ мэдүүл[һэн] байна:

— Ехэ аягүй, муу муухай юу[мэ] хээд байнаб, энээнэйнгээ түлөө […]нэй урдаһаа хараханшье эшхэбт[эй] байна, саашадаа юунэйшье болож[о] байгаа һаа, хулгай хэхэгүйб. Үнэ[н] сэхээр, оролдосотойгоор хүдэлж[э] энэ гэмээ сагааруулха арга олгох[ые] етнай гуйнаб.

Гэм хэгшые ажалдань үлээгэ[эд] шангаар һануулха гэһэн шиидхэб[ые] ри суглаан дээрэ баталан аб[аһ]һэн.

Горпищеторгын хүдэлмэрилэгш[эд] Семыкинай гэмтэ хэрэгые сугла[а]н дээрээ хаража, мүн лэ шанга[ар] шүүмжэлээ.

Үнэн сэхэ ажалаараа гэмээ с[а]гааруулхын зорилгоор Семыкин Соловейкина хоёр мүнөө үедэ орол[до]сотойгоор ажаллажа байна.

И. Ильин.

Редакторай орлогшо С. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора —46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.